

BIBL.
DE
L'UNIVERSITÉ
MS.
1103

MS 1103

1156414627

Quoniam inter necesse est in quibus genus dicitur propriis
etiam species aliquas dici. Quocumque species habent
quod in genere nomen dixerit etiam etiam aliquas
species habent inter nomen ab aliqua specie ducunt necesse est

Ex Libris Bartholomaei Pardulsi
Diemansis. 1563

Ex Libris Antonij Barberij
Ambianensis. 1555.

Ex Libris Paulij

Abbas et filius est Bartholomaeus Evangelista filius

Pardulsi

Pinum vetus semper anteponitur
to iro iro teo

ante et post. semper filius est

filia sanguis est avarus

M. IV. 158.

Requiritur octo Librorum
De Natura.

Primum confutans Alterum Liber ordinis primus
Quæ tria sint verum Summa prima docet.
Secunda natura quæ sit, disserit alter.
Causarum duplici cum ratione summe,
Tertius explanans. de motu paucula, quæ sit
Quarta, quæ sit, disserit alter.
Quid Locus et vacuum Loco summe docetur
Quarto, quid tempus tradit et ipse Liber.
Enumerat motus species, qui motus et unus
Quæ cum aduersatur motus quintus habet.
Motus partitur, et tria ratione coactum
Sextus, Priscorum Jactisq; sensu premit.
Septimus a prima deducit origine mundi
Et quis cui motus congruat inde docet.
Asserit alterum motus Liber Ultimus, Alterum
De varia loquitur proprietate Dei.

ARISTOTELIS

LIBER DE MVNDO
AD ALEXANDRVM MA-
CEDONIAE REGEM,

Gulielmo Budæo interprete.

LVTETIAE PARISIORVM

*Ex typographia Matthæi Dauidis, via amygdalina,
ad Veritatis insigne.*

1554.

Argumentum Libri De Mundo. &

STYLVS accuratior, oratio græcica

facundior: Opinonum extranearum omissio: Atque
repugnancia quædam cum nonnullis locis ex libris Physicorum
atque de celo efficiunt ut plerique hunc librum non esse Aristotelis
existimant. Verum si scribit Arist. ad Alexandrum non est alienum
quod stilus acuat, Verborum elegantiam persequatur, Opiniones omittit
quæ Alexandrum bellis occupatum magis morarentur quam iustitarent.
Itaque totus hic textus est didacticus ubi pauca præfatus de cande
Philosophiæ naturalis atque contemplatione Dei rem suam aggreditur
ubi definit mundum dividit deinde in elementarem et celestem
Mox celestem orbium situs atque notus contemplatur: Deinde in
mundo elementari considerat quatuor regiones elementorum, quarum
in quaque quid gigni soleat edisserit. Sed manca videretur hæc
disputatio nisi eius beneficio contemplaremur authorem mundi propterea
felicissime & verissime de causa prima quamplurima eloquitur.
Sed maxime quemadmodum ipsa sine secundis operari possit. Sed propter
magna per se obire, sed per secundas causas. Item quemadmodum
nomina græcica ^{quæ scribitur} his omnia in causa primæ assignanda sint.
Hunc librum forte Seneca composuit ut non sit mirum hominem
nobilissimum divinis censuisse quam præidem.

Mihi quidem sæpe divina

Nimaduerit imprimis nobilitatem Philosophiæ sed naturalis
potissimum, quæ quatenus versatur in contemplatione naturæ
divinæ etiam suo prope inre causam primam speculatur, siquæ
quæcumque est nobilitas totius mundi redundat. Ipsa vero ex compara
tione cum cæteris scientiis, etiam illustrior videtur quasi purpurea ad
purpuram comparata. Hæc enim gl'a sublimis se tollit ad magnitudinem
atque altitudinem rerum pulcherrimarum contemplandam quæm cæteræ
væ scientiæ humiliores propter difficultatem detrahebant.

Et aram etiam rerum

Mens hominis dicitur cognatissima globis illis celestibus more platónico
ut dicatur Anima quinta quædam essentia, Globi enim celestes
dicuntur habere quintam essentiam. Ipsi menti humane quæ est sub celo longe
omnium nobilissima maxime decora est contemplatio divini. Sed quomodo
tandem contemplantur cum non habent apud se? beneficio intellectus.
Potest autem intellectus etiam pie illud importare cum corpori illud negatur ut
Ositer attingit fabulam Gigantum qui cum super mollebantur Ionem deponere
regno celesti in profundis Tartarum demersi sunt. Maro 6 Aeneidos
ubi loquitur de inferis. Hic genus Antiquum terre, Titania pubes
fulmine deiecti fundo volucribus in turo. Hic et Alcidas geminos humana
sidi Corpora, qui manibus magnæ rescindere coelum, Aggressi superisq;
Ionem defendere regnis.

Dominus G. Vixi darins celeberrim. ex unasi montis acuti
 Logius dicitur ita praestantis ingenij et in multis scientijs
 effluens est. Bartolomei per dyctis montem pauperis huius
 libri possessoris preceptor. per dyctis ingenui vicinij Anno
 1484. die Luna hora quinta hunc librum 3
 ad hunc est. Luca deo digne parasciturus.

ARISTOTELIS LIBER DE MUNDO.

M I H I quidem saepe diuina quaedam res, Alexan-
 der, admirationeq; digna visa est philosophia:
 precipue vero ea in parte, in qua sola ipsa sub-
 lime sese tollens ad cōtemplandas rerum naturas,
 magno illic studio cōtendit existentē in eis ve-
 ritatē pernoscere. Et cum ceteri quidē mortales
 altitudine ipsa rei atq; magnitudine, deterriti, eo instituto absces-
 sissent: dignum id inceptū esse duxit philosophia, quod intrepidē
 ipsa, nec dubitanter aggredieretur. Earū etiam rerū disciplinā sibi
 tum cognatissimā, tum maximē decoram arbitrata est. Siquidē cum
 per rerū naturam negatum hoc esset homini, caelestem vt in locum
 corpore se cōferret, vtque veluti ē terra peregrē proficiscens, locum
 illum oculis perlustraret, id quod stolidi illi Alouda quōdā facere
 instituerūt: eo factū est, animus vt humanus huius viā ducem na-
 ctus intellectū, peregrinabundus illuc importaretur. Ex quo euēnit,
 viam cū inuenisset philosophia lassitudinis vacuam atq; laboris,
 res vt inter se situ longissimē sciūctas, vna intelligentia cōplecte-
 retur, facile nimirū eas res noscitans, queis cum sibi naturalis inter-
 cedit necessitudo. Eadē etiam cum diuino animae oculo diuinarum
 rerum naturam comprehendisset hominibus subinde eas interpre-
 tari coepit, quasi que antistitis officio perfungi. Id enim libens phi-
 losophia faciendum susceperat, vt quas res curque precipue com-
 mendationis esse existimasset, eas, quoad eius fieri posset inter ho-
 mines erogaret: quibus utiq; ipsis abundē atque prolixē consultum
 ipsa cupiebat. Quapropter istos miserari quini iure possit vt pusil-
 li animi scriptores, res quaslibet. vulgōque expositas summa admi-
 ratione prosecutos, qui nobis vnius loci naturam, aut vrbis cuius-
 dam formam sitūque, aut magnitudinem fluminis, aut denique;
 amoeni montis aspectum describere instituerunt: cum interim ma-

Eadem etiam

Enarrat progressum philosophiae
 huius. Itaque quae primo esset in animis
 sicorum sapientum cum per diuina
 laetitudinis operam apprehendisset
 res ipsas magnas superationibus
 enarrare cepit quibus confectus
 cupiebat. At ipsis vero ex aduerso
 magno cum honore excepta est
 sic ut Antistitis officio fungi celeretur

Quapropter

Ut doceret equum esse et
 Alexander rex nobilissimus sit
 animo nobilissimo ppter ea qd
 hanc disciplinam summo conatu
 contendat spernit plerique scriptores
 temporis sui qui magnifice de se
 sentiant dum aliquid tenuis et
 exile ediderunt. Neque enim
 Ossa vel Myssa et centies
 millesima pars terrae neq; tota
 terra est millesima pars mundi
 quanto ergo erit nobilior contin-
 platio mundi quam descriptio
 Ossae, vel Myssae?

Proinde

Sic se componit ad philoso-
 phandum et etiam theologia
 dependens esse putat quasi in
 alijs libris philosophatis
 quidem sit non theologiae
 locutus Porro hoc est quoniam
 theologiae aduocare opo-
 rinam primum rerum fuisse
 a causa prima.

Tibi vero

Parat attentionem a praestantibus
 tam rei subiectae quam Alexandri
 Cuius etiam esse existimat huiusmodi
 contemplationem etiam alijs
 partem ut fuerat fuit mixtis
 temporibus a primis philosophis.

Mundus est

Definitio duplex. Passiva et
 theologica Continet enim materiam
 in deo in seorsum formam
 in deo ordo Deinde causam
 efficientem, seruientem, finalem.

Et vnius situm

A.ij.

Primum deservit centum mundi fuisse solus et in motu
 Terra autem prime praebet materiam omnibus rebus inuentibus
 Quae cum ita sit res omnes diuantes sedem habent in terra et ibi
 facillime quiescant unde originem habuerunt. Atq; vni semper
 gravitate terra conuertere etiamsi pluraq; diuinent in aere
 tamen tandem ad terram ferantur.

Huius Universitatis

Descriptio. centro oritur omnia
interiecta descriptisq; coelestibus
unum. Ut intelligatur quam late
mundus pateat. Persequemur in
partem finemq; planetarum. Et primo
in quinto primi de coelo. Deinde
esse Dei domicilium nobis est ex
ultimo & physico. Tunc quia debet
esse virtus motus totius coeli
proprie dicens typus luxem. Et
patet in morem praefectoris dicitur
ut semper in 24 horis alios coelos
rapiat.

Omnesi gentem

Probatur necesse esse et hinc poli
duo quidquid monetur in
continuo & regulari necesse est et
habere duo puncta quorum unus
non deprehenditur. Quiaque cum
si nunc volueretur celum per modo
et puncta immobilia remanere
aliis moverentur illa puncta
motus interrumperetur et careret
regula & puncto aut ad punctum
effringendus et axis qui transi-
t per centra terre fletu duo
puncta continent celum semper
in eodem loco quemadmodum
axis qui remaneat immobilis
potest continere globum circum
volutum semper in eodem loco.

Cæli portæ

Et exponit nomen *alexis*
quomodo ad finem *ferti*
cap. primi de coelo. Si coelum
flagearet videretur pati Ergo
fortissime et tandem copiam
dequius et ergo et dicatur
alex ppter motum continuu.

Et oritur Vero

Describit Zodiacum hic est in
firmamento divisus in signa 12
ex aquo distans ab Equino-
polaribus secundum rationem media
propter illustrationem totius
universi atque variationem rerum
necessaria fuit. Et zodiacus est
circulus obliquus. Atque magis
tendens ad hunc atque illum
polum secundum tropicos. Quod
ante inventionem dicitur ta-
zodiaci et applicatum soli qui
semper ibi est voluitur.

4

ARISTOTELES

gnificè de semetipsis sentiant ob exilem quampiam naturæ percep-
tionem: cuiusmodi nonnulli magno illi quidem studio fecerunt, ac-
curata ut dictione describerent, hic Ossam montem, ille Nyssam
aliq Coryceum specum, aliq quidvis eorum quæ inter orbis particu-
las censentur. Id quod ideo evenit, quòd illis maiora vidisse non cõ-
tigit: mundum scilicet, & præcipuas eius partes. Handquaquam
enim illi tantopere qualibet admirarentur, si hisce contemplandis
incubuisse legitima contentione: omnia verò & parva & flocci-
facienda duxissent, duntaxat præut extat horum excellentia. Pro-
inde dicere ipsi aggrediamur de iis omnibus vniuersim collectis,
quàmque fieri potest maxime theologia commentatione ediffere,
quænam sit cuiusque horum natura, situs, motus. Tibi verò, ut-
pote imperatorum præstantissimo, hoc quoque decorum consenta-
neumque esse arbitror, cum maximarum rerum commentationem
animo consecrari, tum verò ex philosophiæ studio nihil iam non
grande animo agitare: optimates etiam viros iis rebus inuitare,
quibus rebus ipsi ab eadem munificè prædito esse contigit.

Mundus est compages e celo terraque coagmentata, atq; ex iis
 naturis quae intra ea continentur. Dicitur etiam aliter mundus, or-
 do & digestio vniuersorum, quae a Deo & per Deum asseruatur.
 Huius situm medium immotum, & stabilem terrae vitae foecundi-
 tate praedita, sortita est: animalium quidem illa omnifariam di-
 stinctarum sedes & parens. Huius vniuersitatis suprema pars om-
 nis, omnem in partem finita est & terminata: cuius id quod in cel-
 sistimo loco situm est, Caelum dicitur, Dei domicilium. Hoc cum di-
 uinis corporibus plenum sit, quae sidera nos appellare solemus, ma-
 tuque sempiterno agatur vno circumactu orbisque ductu eodem:
 perenni utique in aeuum tenore rapta, secum illa circumagat cor-
 pora, ad numerum, in moremque praesultoris. Vniuersi autem mun-
 di calique globosa (vt dictum est) forma compacti, iugique verti-
 gine exagitati, duo esse puncta necesse est inter se e regione obuer-
 sa, itidem atque si globus in torno circumagatur: stabilia quidem
 illa, globumque continentia: circa quae mundus vniuersus verti-
 tur. Hos Vertices appellant, aut Cardines. Per quos si lineam re-
 ctam ab vno ad alterum porrectam intellexeris, quam nonnulli Ax-
 em vocitant: erit haec utique mundo linea dimetiens: ita vt terrae
 in medio

in medio, ambos autem cardines habeat pro terminis. Qui quum ipsi fixi sint, & immoti: alter eorum semper sublimis apparet super verticē, ad tractū celi Aquilonarē, ab Vr̄sa appellatus Arcticus. At infra terram alter semper conditus circa tractum Australem, Antarcticus dictus est, ut cōtrarius Arctico. Celi porro siderumque substantiam appellamus etherem: non quidem ideo quod ignita flagret ipsa, ut aliqui censuerunt, plurimum utique aberrantes circa potentiam illam maxime ab ignea natura adhorrentem: origine verò huius vocabuli inde ducta, quod semper aether currat motu circunductili: cum sit illud elementum a quatuor illis diuersum, tum diuinum, tum interitus expers. Eorum verò siderum quæ intus conhibentur, ea quæ errationis nescia sunt, cum celo circumferuntur, easdem utique sedes, positūque eosdem tenētia. Quorū mediū circulus (cui Signifero nomen est) duos per orbēs transversus celum cingit: qui a conuersionibus ipsi Solis, Tropici, quasi conuersionales appellati sunt: in duodecim ille quidem regiones totidem signorum diuisus. At verò quæ erratica dicuntur: nec eadem ipsa celeritate cum prioribus moueri suapte natura comparata sunt, nec inter se inuicem, sed in aliis atque aliis orbibus: ita ut orbium ipso- rum partim propius terram accedant, partim sublime ferantur. Et statariorum quidem numerus iniri prorsus nequit ab hominibus: tametsi omnia eadem in superficie moueantur, quæ vnica est totius celi. At verò errabundorum numerus septenario collectus, in totidem orbibus situs est deinceps substitutus: ita ut subinde inferior superiore minor sit, septemque orbēs sese complectētes, inuicem atque coercentes, a globo denique siderum inerrantium comprehēdantur. Huic porro globo contiguam habet semper posituram, Phaëtonis simul & Saturni circū dictus. Cui proximus est Phaëthōtis: qui & Iouis appellatur. Post hunc sequitur Pyrois: Herculis idē Martisque appellatus. Ab hoc rursus est Stilbon: qui sacer Mercurio esse creditur: a nonnullis etiam Apollini. Secundum quem Luciferi orbis est: quem Veneris nonnulli orbem, quidam Iunonis vocāt. Ab eo est orbis Solis: & denique Luna, nobis citimus, ad terrā vsq; fines suos proferens. Aether verò cum diuina contineat corpora, ratas etiam vices motuum complectitur. At verò æthereæ diuinaque natura, quam certa lege constare demonstrauimus, constitu-

De Vero

A.ij.

Contemplatur quatuor proprietates mundi elementaris. Hic elementaris patet potest fieri commutatione qualitatis. Hic diuina individuum diuinae speciei potest cogitari in individuum alterius. Deinde partes individui coniunguntur in mundo elementari possunt dissolui et et coniungi. Denique est in ipso mundo elementari interitus in mundo celesti nihil habet.

De Vero

Enarrat causam eius dicuntur plane facere hanc fallere errantes. In contemplatione rerum celestium ignis confertur ad inimicem duas stellas. Quas animaduerteret etiam perperis. Eiusdem tandem distantiam. Atque hoc indicio est ipse orbes esse in eodem celo. At vero planeta nunquam possidet compenditū suū, alia alia stella in eadem distantia reperitur. Ipsus esse videtur in qua quida. Quodsi eorum quodque est homogeneum nec mouetur illa stella se ita mouet. Locum suū coeli sed semper aduocet. Ipsus necesse est ipsum planetis ipsum celos assignari.

Huic porro

Series colorum ex traditione Arabum. Hi diuersi sunt a nostris, tam quod ponunt mercurium rubeum, Venere quam quod ponunt Solem in secundo. Tamen vero tunc Venus quam mercurius cyprum proprium perficit in mensibus decem sic et ex ratione motus proprii difficile sit iudicare inter planeta sit superior, tamen quia Venus per prebentiam intelligitur calidior et sicca. mercurius temperatus aliquantulum et minus frigida et humida. Iudicium Venus spirituosior Soli. Quod etiam obseruantur. Quia cum mutant locum solis mutant etiam locum Venere. Atque si huiusmodi obseruationi credendum sit Sol est ponendus in quarto quippe cum dicatur inanis calidior et sicca namque communis a sole frigida. Iudicium temperatus flegens benignus. Saturnus vero frigidior et siccus. Atque quod equum est Lunæ mundi omni in mundo sit et statum et orbis super et et fixa in quibus quatuor sunt exit mundus elementaris. Accedit quod Sol in longiore tempore eorum suū perficit quam mercurius et Venus.

De Vero

Proprietates globorum celestium. Et sunt tripliciter. Et habent motus nunquam fallaces. Quia enim et equus quam et perperis causa primo agens nunquam fallat. Atque eorum et proximam causam prime. Et diuina mentes hominum in his quæ sunt in mundo inferiori ore sapientie.

Cuius etiam

Accedit ad partes mundi elementaris
At primo describit ignem sine eo nomine
dicatur sine doctore substantia tenuissima
et subtilissima. Certe si substantia
et tenuissima appetit centrum
mundi par est et quoniam subtilissima
tenetur maxime huius. Subinde
enarrat meteoros per naturam
que de illic delecta in terra regione
aeris generantur. Quia deinde dicitur
in primo meteorologico.

Hanc naturam

Descriptio aeris. Hic propter tempera-
tionem caloris et quia propinquus
est tam igni quam aquae facillima
ab aliis elementis pati potest et
in aliis elementis pati potest.
Videntur loqui de secunda regione aeris
quam dicit propter temperatorem
esse ad hunc sensum quod illic
meteoros facit generantur.
Quia enim talia sunt omnia
in suprema Atque de ipsis meteoris
disputabitur in 2° lib. eius subtilis.

De aëria

Descriptio terrae et maris
quia eundem fere orbem
faciunt. Attingit autem dignitates
terrae omnis meteoris.

Orbem

Si attentius res tota exami-
nabitur negat esse illas conti-
nentium. Enim quocumque pars
terra assignari possit eam oceanus
indignusque ambiat. Fatetur
quidem aliquas partes terrae
scilicet aliquos respectus talia longa
distare ab Oceano sed tamquam
quodlibet pars ita se habet et
quocumque se faciat semper tunc
aliquam. Propter hunc tunc
oceanum. Porro rone Atlantici
respectu vocamus occidentem. Nam
respectu naturae nullus deus est
alio. Quia autem sol occidit quoniam
dum et moritur in illud mare
poterea vocatur mare occidentale.
Quodsi est causa occidentis est
etiam causa orientis ex aduerso.
Illum mare duo quisquam possit
pretergredi Atque videtur Atque.
esse finem maximi maris
respectu glacie. Quodsi ita est
et mare totam terram circumdat
et respectu potest dici quod mare
Atlanticum totam terram circumdat
tamen et variis locis semper varia
nomine sortitur.

ARISTOTELES

ad meteoros quod sunt per se qualitates

tisque vicibus, mutabilitatis etiam immunem, atque in aliam aliamque
speciem conversionis: confinis est natura patibilis prorsus et verti-
bilis, atque (ut in vniuersum dicam) solubilis, et obnoxia. Cuius etiam

ipsius principia obtinet substantia tenuitate particularum praedita,
flammulisque ignita: quas aetherea natura magnitudine sua exci-
tat, et motus celeritate. Iam vero in natura ipsa ignita, eademque

incondita appellata atque incompressa, tum fulgores emicant, et
iacula traiciuntur flagrantia: tum trabeculae, foveae, et cunctae fi-
xae visuntur: et saepe restinguuntur. Hanc naturam excipit aer illi

substratus: suapte ille quidem ingenio caligine et gelu permixtus,
ceterum illustratus agitatione atque succensus, unde calore concipit,
et claritatem. In hoc autem ipso vim patibile sortito, omnifariamque

in aliam aliamque natura comede natura comparato, nubes con-
crescunt, imbres cum strepitu decidunt, niues, pruinae, et grandines:
flatus etiam ventorum tempestatumque cidentur: simul tonitrua et ful-

getra existunt: fulmina inde casitant: sexcenta denique ibidem con-
flictationes aëriae opacitatis fiunt. Ab aëria porro natura, Terra
protinus et Mare situm habent fixum et affirmatum: stirpibus illa

quidem animantibusque; scatens: fontibus etiam et fluminibus, par-
tim per ipsam lapsus suos implicantibus, partim aquas suas in ma-
re eructantibus. Insuper ipsa distincta simul innumerarum herba-
rum indidem enascentium varietate, fructificantiumque simul

montium verticibus, nemorum opacitatibus, vrbiumque frequen-
tia, quas animantes sapientiae participes, homines scilicet, condi-
derunt: insuperque insulis maritimis, atque continentibus. Orbem

verò terrarum hominum ferè sermo in insulas diuisit, et continen-
tes: scilicet ignorantium vniuersam ipsam terram insulam esse v-
nicam, Atlantici maris ambitu circumdatam. Multas autem et

alias longè quidem illas summotas, sed tamen veluti dirimente fre-
to huic ipsi esse obuersas, non absimile veri est, partim hac maio-
res, partim etiam minores, sed quarum nulla praeter eam sub pro-

spectum nostrum sita sit. Nam quod insulis nostris accidit, vndique
ut nostra maria eas alluant: idem orbi quoque huic contigit, ratio-
nem insule ut obtineat Atlantici mari cinctae. Complures item

alij terrarum orbis eadem positura constantes, insule naturam ha-
bent in vniuerso mari sitae, quod latissime patet: eorumque non-

Complures item

Insulae quo maiores sunt eo ferè a maiore Oceano circumdantur quales
sunt tota ferè terra nostra cuius termini sunt in mari Atlantico et
maxime. Insulae vero talde coeque et sicula, caetera, ferè circumdantur
ab aërio mari saltem aliqua ex parte.

1289 quod dicitur dicere
conferentibus

nulli prægrandes prægrandibus quoque ipsis maribus circumfusus.
Enimvero humoris vniuersa naturam finitimam merito esse censeas
nature animabili & aëriæ: ita ut ipsa innatabunda existere terrā
faciat per quasdam saxosas eminentias, quas habitabiles vocamus:
postquam protinus in imis mundi partibus & summerfis, atq; in
medio maxime mūdi, vniuersa iam terra stabiliter defixa cōpres-
sæque ita constitit, ut immota permaneat atque illabefactibilis.
Atq; hæc est mundi vniuersitas, quam infernā appellamus. Quin-
que igitur hæc elementa in regionibus totidem globose incubantia,
mundum ipsum ita totum coagmentarunt, minor ut deinceps atq;
minor regio à maiore cohibeatur: terra (verbi gratia) ut ab aqua
globo, aqua ab aëris, hic ab ignis, ab ætheris deniq; globo ignis coer-
ceatur: cum interim supremā regionem, Deorū fecerint domiciliū:
infimā, animalium in diem victitantium. Huius porro id quod liquo-
re constat, flumina & scaturigines & maria vocare consueuimus:
quod aridum est, terram & continentes insulasque nominamus.
Iam insularum nonnullæ grandes sunt, veluti hæc cuncta habita-
bilis à nobis iam dicta est, aliæque quas ingentia maria vndis am-
biunt circumfluis: aliæ minores, nobis notæ, & intestine. Qua-
rum rursus quædam memorabiles, ut Sicilia, Sardinia, Cyrenus, Cre-
ta, Eubœa, Cyprus, & Lesbos: quædam longè exiliores, tum Cyclades, tum Sporades, tum aliæ aliis nominibus nuncupatæ. Porro au-
tem pelagus quod extra orbem nobis habitatum fuscum est, & Ath-
lanticum dicitur, & Oceanus: à quo ipsi circumluimur: qui in fau-
cibus ipse angustis, quæ vergunt ad Occidentem, veluti vis par-
refacta, qua parte Herculis columnæ vocitæ sunt: eliso fluxu
irrupens, mare interius efficit: ferme ut dicere eum possis in por-
tum se recipere. Sensim deinde amplior infunditur: sinus interea
ingentes complectens inter se contingentes; angustis etiam cerui-
cibus in fauces sese comprimens, vicissimque latus expatiens.

Ac primum quidem insinuari dicitur dextrorsus ab Herculis co-
lumnis intro nauigantibus, circa vtramque Syrtim alteram earum
magnam, paruam alteram vocant. At verò in alteram partem non
iam iridem, sinuosus inundans, efficit tria maria, Sardonum, Gal-
licum, & Adriæ. A quibus continuo Siculū sequitur, porrectum
in obliquum: quod & ipsum excipitur a Cretico. Cretico coniuncta

Monte duntaxat ex ipso iugis meridienis conuenit ita ut in propolis
Hæc patet a mari Agæo et Cretico de quibus antea.

Cursum ab ortu

Sensim patet ad eas partes maris quas habet vniuersas in eorum
fauces fore zona. At primum maxime circa orientem et Austum
Oceanus conuulsissimus patens, et quæ perueniens efficit supremis sinibus
inducit Longissimæ Austa eam partem que est intra Gangem. Deinde
sensim accedens dextris macedoniam efficit sinibus persicis aliquanto
magis ad Aquilonem. Deinde adhuc magis accedens efficit Arabiam
sub mare rubrum aliquanto magis ad Austum.

Quinqu igitur

Exponit quemadmodum omnia
corpora simplicia rotunda sint.
Deinde quomodo differant finitimi
orbis et superius. Si per deos
intelligis stellas more vulgari
Astrologorum nihil est certius
continuo eorum motu atque luce
At vero nihil incertius sita
Animantium que sunt in finibus
orbis. — Iam insularum

Describit duos orbis finitimos per
comparationem insularum et maris
Dicitur et enim cum sit exiguum
spatium terre respectu maris
multum esse continentem. Insula
autem varia possunt diuidi sed
potissimum in tria genera in quibus maxime
que a diuersis partibus cohibentur
has scimus vocare continentes
Deinde in minores que sunt in finibus
in eodem tractu que sunt valde
exiguæ respectu continentum, et
maxime respectu novissimarum que
omnes sunt minime tales sunt
Cyclades. Ceteras descriptas insulas
sunt in mari mediterraneo.

Porro autem

Incipit a parte maris quam habet
proximam sibi. Ea insitit in mare
magnum verum fluxus et refluxus
potius locum valde angustum in quo
se recipit in magnis Oceanum

Sensim deinde

Exponit finis progressum
maris mediterranei quod in
eis partibus est maxime in magnis
sibi supra cunctas aluit gravatam
et Aragoniam proximam Austum
videtur insinuari id est ad huiusmodi
sinus tendere circa duas Syrtas
Sensim autem quo magis quædam
peruenit ad fauces adueniens
dextrorsus Oceanum magis
mediterraneum magis efficit
et latus expatiari.

De vero

Describit finitimas partes maris
quas habet ab occidente deinde
venit ad Creticum quod non longe
abest a macedonia et eadem
maria ipse habet ad orientem
partem proximam Atque hoc omnia
sunt in mari mediterraneo
que nomen sortita sunt ex ipso
Locis que allunt.

De portus

Describit portum exipimur
quas partem habet dextris
orientem et septentrionem tandem
mactis non est mare sed pars
illa vero est lata iuxta finem
maris etiam latus propolis
ipsa insitit in portum Europæ
ab Aquilone.

Senſim magis accedit ad partem
ſeptrentrionalem. Ex ſum perſice
procedit fluvius duns. Eulens, tandem
coniungitur alteri fluvio. Atq; per
hos duos dicitur mare perſicum.
coniungitur hyrcano. Tameſi atq;
altera parte longa quadam reſine
magis hyrcanum & coniungitur
H/ hyrcanum ſuety et abſque
copioſum non aut ita facile ſuety
hyrcanum et coniungitur octavo glaciali
qui eſt ſuper montem palutem ſuo
hemotiſim ad ſua palude

Ex oriente venerunt ad occidentem
a quo frequenter hoc disputatur
Aspectus enim nostri i. cuius prae-
dictus a columnis Herculis ad occidentem
ibi adveniet naturalem hoc locum
maris ibi se ext. cognoscimus

Deceat quatuor populos quatuor
miraculi loco Ille non fuit valde
magne respectu continentis sed respectu
earum quae erant notissima Anaxagorae
sunt quammaxime Ille & p. fuit
multo transita sunt praeterquam duae
britannicae Dux Taprobane et
phoeniciae sunt ad orientem et Asiam
Aliae ad septentrionem et occidentem
Phoeniciae olim forte fuit maior fuit
quam noster campionibus.

Terminum Europe. A parte occidentalis
Oceanus magnus. Ab orientali gombis
Europinus, propontis, et mæotis parum
Ab Aquilone fretum gallicum, et
britannicum. Ab austro mare medi-
terraneum. Alij terminant ad Tanaim
ab oriente. Alij ad mare florum.
Ceterum per hos intelligitur per
Insula. id est terra coarctata circumposita
Aq. undique fore clausa aquis, non tamen
humino.

Asia terminari int ab occidentis
Tanaïs, mæotis, pontus, mare
mediterraneum. Deinde est
quodam rubus et alios mare
Arabicum sine rubum. Atque his
terminis circumdatur a duobus alijs
partibus rubus quidem ab mari
rubro ab Africa, caeteris ab
Europa. Tota ab Aquilone claudit
mare glaciale. Ab Austro mare
Herculæ atque oceano maiora
Ultima Aequatorem. prodeunt
int in orientem quantum antiquis
cognitis fuerit continens duplicem
Sylvarum ad Aquilonem. Tripartem
vero Indiam ad Austum

ARISTOTELES

§. 2. ^{quod pars quae sita est}
^{ad aqua tota, magis in aqua}
sunt parte altera Aegyptium, Pamphylum, Syrium: altera Aegeum
& Myrtoum. At Pontus velut antedictis obiectus, atque ex ad-
uerso protensus, multis partibus constat. Pars eius in intima pene-
trans, Meotis appellatur. Quae autem ad Hellespontum vergit, in
fauces contracta est, quam Propontidem vocant. Rursus ab ortu So-
lis in orbem terrae exundans Oceanus infert sese velut in medium
procedens, Indico sinu Persicoque perfosso finitimum mare rubrum
intercipiens. Ad alterum autem cornu simul atque oblonga cervice

angusta; penetravit, rursus amplificatus, Hyrcania fines Caspiæ
que amplectitur. Mare verò quod super Hyrcaniam est, vastum
illum obtinet locum qui est super Meotin paludem. Tum autē qua
parte Scythas Celtaſque complectitur, sensim astringit orbem ter-
rarum adusque sinum Gallicum, supradictasque columnas: extra
quas Oceanus terram fluctibus suis oberrat. Quo ipso in mari insu-
læ duæ sitæ sunt quædam maximæ, quas Britannicas appellat, Albion
& Ierna: ut etiam maiores, quas cōmemoravimus supra Celtas ia-
centes. Quæ tamen ipsis magnitudine nec Taprobane cedit, nec ea
cui Phebol nomen est. Illa super Indos posita situ ad terrarum or-
bem inflexo: hæc ad Arabicum sinum. Sunt etiā non paucæ sed exi-
guæ, circa Britannicas & Iberiā, quæ quasi corona cingunt hunc
orbem, hominū domicilium, quem superius insulā esse disseruimus.

Huius orbis latitudo qua continēs est amplissima, paulo minus quadraginta millia stadiorum patet: ut quidem perhibuerunt auctores rectae & exquisitae geographiae: longitudo ad septuaginta millia. Diuitur porro in Europam, Asiam, & Aphricam. Europa his finibus circumscribitur, Herculis cippis, Ponti recessu, Hyrcano mari: secundum quam angustia Isthmi similes ad Pontum usque pertinet.

Nonnulli tamen ab illo Isthmo Tanain fluvium Europæ terminum
esse dixerunt. Asia est quicquid terræ sitū est ab Isthmo iam dicto,
à Ponto Hyrcanóque mari, ad Isthmum vsque alterum qui Ara-
bicum sinum interiacet & mare interius, illum quidem cohibitum
ab eo mari, & ab Oceano, qui eum complectitur ambitu. Sunt qui
fines Asiæ statuunt spaciū quod à Tanai protēditur ad Nili vsq;
ostia. Aphrica ab Arabico Isthmo ad colūnas Herculis porrecta est:
vel vt alij censuerūt, ab Nilo. Nam Aegypti quicquid Nilus ostus
septū est, alij Aphrica, alij attribuunt Asiæ. In sulásq; tribus terræ

Di pgrica distinguntur ad orientem per milium fluminum. Ad Aquilonem ad Aquilonem ad Europa per mare mediterraneum. Terminatur a magna tan ad Austrum quum ad occidentem. Atq; ea facies terrae tam cognita temporibus Aristotelis. nostris vero terra America continens plurimam magnam, aliasq; regiones.

Vaporis species sunt nubes cum quatuor rores.
et nebula, et pruina, et pruina, et pruina.
DE MVNDO.

partibus adiacentes, scriptorum partim ut exemptiles ab orbe terrarum recensuere: partim ut contributas ijs partibus, quibus earum quæque vicinitate coniuncta est. Proinde terræ marisque naturam ac situm huiusmodi prodenda censuimus: quem habitatum orbem appellare consueuimus. Quas res autem tum in eo orbe, tum circa eum existere contingit, quibus ille rebus quodammodo afficiatur: earum ipsarum rerum, ut quæque maxime commemorandæ videbuntur, dicere porro aggrediamur, summam quandam colligentes eorum quæ sunt necessaria. Duas igitur exhalationes ab eo sursum ferri nouimus in aëra nobis impendentem: tenues illas quidem omnino, nec nobis conspicuas: nisi si quid est huiusmodi ad tractus Orientales. & præterea quæ ex omnibus & locis irriguis sublimia ferri videntur. Earum autem exhalationum altera sicca est, in fumumque conformata, e terra manans: altera humida, rosida & expirationis plena, ab humida natura exhalata. Ex hac nebula, rores, & gelu omne, genus, nubes, pluuiæ, nives & grandines oriuntur. A sicca autem illa, venti & flatuum differentie exoriuntur, tonitruisque & fulgura, turbines & fulmina, aliaque his cognata.

Nebula est exspiratio quedam rosida, aquæ nequaquam genitrix: ut dære crassior ipsa, sic nube rarior. Gignitur vel ex nubis primordiis rarefcentibus: vel ex reliquiis nubis. Huius aduersaria ut est, ita esse dicitur serenitas: nihil aliud ipsa existens, quàm aer nubibus nebulæque vacuus. Ros est humidum quid & serenitate concretum, minutimque delabens. Glaties est aqua conferta a serenitate compactilis. Pruina ros, est concretus, drosopachne composito nomine dicta est, ros semiconcretus, quasi ros pruinosus. Nubes est crassamentum exhalationum conuolutum, vim habens aquæ gignentis. Imber fit expressione nubis magnopere addepsatæ: tot habens differentias, quotuplex est nubis compressio: quippe quæ remissa si fuerit, molles stirias dispergat: sin vehemens, pleniores. Hocque appellamus pluuiam, imbris contorta stillicidia, cum maiuscula ipsa, tum vero iugi tenore casitantia. At vero nix gignitur densitate nubium friatilis: quæ simul ac in aquam verti coepta sunt, in minuta contunduntur, cum eo, ut illa contusio speciem spumæ, exaltumque candorem: humoris autem qui inest, concretio, quique nondum fusus est, nec rarefactus, rigore efficiat. Hæc impetu &

Nix vero nix

Quæ nix calit contingit et rarius præce docetur. X. 101. Altera quæ depermentius & copiosius dicitur. Nix et ros. Causa albedinis est confusio in partes et minutissimas propter frigoris circumstantias. Etiam in parte partes omnes adnectuntur non ita coherentes ut in gutta pluuiæ. Tenuitas igitur partium et concretio causa est albedinis. Aqua enim dæde tenuis congelata alba est. Et si glatio ex glatie partes minutissimas secernas animaduertes albas.

Quo genere

Grandinis generatio eadem fore quæ nix sed concretio et compressio partium in quolibet corpore efficit ut grando sit gravior si est gravior violentius calit.

Duas igitur

Duas in aere generantur sunt diuersa. Altera sicca, altera humida. Itaque originem habent a materia eiusdem generis. Materia humida est vapor sursum tractus e mari et locis aquis materia vero sicca peculiari nomine dicitur exhalatio. Tamen id nomen commune est. Ipsa exhalatio prode

Earum autem

Proponit in genere duas materias tractatibus eadem sicca et humida. Propter quod ab humidis de quibus disputat de p. 101 in 2. meteorum.

Nebula

Quod primum meteorum occurrit est nebula. Ipsa ubi sol est propinqua facile conuertitur in aërem. Humiditas enim ab sole absorbitur si sit remotior sol complures nebulae facilius mutantur in nubem. Ipsa nubes ubi contingit aliqua affectio portum coeli facile conuertitur in aquam.

Ros

Si sint tenuissimi quidam humores in aere non desunt esse serenitas ubi sunt humores non sunt elati usque ad mediam regionem aeris non facile conuertuntur in nebulae sed nubem sed ubi decidunt quia causa est copia rosis matutina sit quodammodo serenitatis indicium. Si enim essent nubes in aere facilius ipsi humores transirent ad corpus cognatum cum quo concreverunt.

Glaties

Glaties facile generatur ex flatu Aquilonis. Ipsa est speciosa Atque ita est indicium serenitatis non in hunc autem spirans aquas nixis efficit et quæ aliquando caloris adferat ex defugiente ipsa etiam peragratu magis in mari et pelago mediterraneo madidis hinc enodat alis.

Pruina

Propter frigoris matutini circumstantias. Ipsa rosida sit dæde exiles facile concreverunt. Atque ipsa est pruina. Quare & drosos / i. ros et praxv / i. pruina et praxv / i. quidquid medius inter rorem et pruinam.

Nubes

Ex comprehensione nubis generantur imber, pluia nix, grando. Differunt autem imber pluia quod ille sit violentior aliquando interruptus, nix quæ copiosior. Hæc vero lentior est dicitur. Inter interrupta sed fuge terrene guttas calentes habens.

De sicca & exo

Ventus est aer multus fluctuans & coactus.

Exhalatio sicca quae per viam frigoris pellitur
et etiam motum et pellit
caetera obiecta. Et exo sed in naturam
omnis ventus frigida & sicca & exo
ex accidente hoc immutatur cum ali
venti pellunt nubes, alij frangunt
Etiam qui videntur ex eo locum quo
est sol adferunt nominis caloris
pellunt enim ad hoc aerem calidum
a Sole. Adhuc Arist. homonymiam
hunc vocis. *Πνεύμα* quia spiritus
causa tamen ille flatus quam animus
rei vivantis. Atque adeo Latini
traxerunt nomen animi vel animae
ἀνιμὸς τὸ ἀνεμὸς ἢ ἀνέμος: vel
per animus quod spirat per oēs partes
corporis, vel per iterum sit quasi
aëne incensus.

Venti qui e terra

Primo quia deprimunt ventos ex
ratione cardinum peragunt
eorum nomina tamen ex ratione mate
riæ et locorum peculiarium quoniam
eorum quibus circumspiciuntur venti
dicuntur aut ventus habemur. Anza
Lenior enim anza interueniunt ab
humoribus. Quia certe facile aëres
obierit. Et tamen facillime inter frondes
immurmurat anza. Ἀπὸ τοῦ αἰῶ
dicuntur quasi ἀπὸ τῆς γῆς.
Ἐν κοιλίᾳ quasi ἐν ταῖς κοιλίαις
ἢ ex sinibus. non est datus nomen
ἢ qui spirant et fluminibus dicuntur
ἢ ex sinibus nomine propter proportionem
Exvepiat quasi ex τῷ νεφέλει
ex nubibus inde enim pudentes
colliduntur. Ἐξ ὁπίου quasi ἐξ
ὁπίου ex aquis.

De eorum

Praterea duodecim ventos nomi
natissimos nautae habent etiam
fugientia duos quorum nomina
dicuntur a regionibus a quibus
spirant. Et eorum quibus dantur
duodecim continentur
quatuor puncta in caelo a quibus
dicuntur quatuor nautae sunt quatuor
quatuor equilaterum puncta. Exo
quatuor loca angulorum puncta
duo sunt loca in quo sol gressu
in Aequinoctiali punctum aduenit
Et loca in quo occidit in Aequinoctiali
Alia duo puncta sunt duo poli.
Exo cum dictionationes ephemeris
maxime pellant a spiratione
ventorum traduntur terminis in
quibus plaga per orientem aequinoctialem
vocatur Ἀπὸ τοῦ ἡλίου quasi ἀπὸ
τῷ ἡλίῳ ἐξ ὁρίωνος ἢ ἀπὸ
pellens Latine Subsolanus quasi
Capricorni orientalis cultuarius.
ab Aequinoctiali. Libs huius. Afrius Latine
Septentrionalis Latine Septentio
illa pars septentrionalis spectat ad orientem
Denique ex plaga meridionali qui prodit
qui sunt ab aliis habent nomen compositum
ex his duobus ventis inter quos spirant.

ARISTOTELES

confertim decidens, Nipheros appellatur. Quo genere volutim
contorto, libramentumque ex compressu capiente ad celeriores
lapsus, fit quæ grando vocatur: cum interea pro fragmentorum
magnitudine quæ abrumpuntur, tum corpuscula maiora grandi
nis, tum delapsus violentiores sunt. Atque hæc quæ hæcenus di
cta sunt, naturæ vi ab humida expiratione evenire comparatum
est.

A sicca verò tum vêtus oriri solet, cum à frigore, ita ut fluat,
illa truditur: nihil ut aliud ventus sit, nisi aer multus fluctuans
& coactus, qui etiâ spiritus appellatur: quum aliqui spiritus ap
pelletur substantia animata, & genitalis in stirpibus atq; in ani
mâtibus existens, per omniâq; pertinens: de qua nunc disserere nihil
necesse fuit. Flatus verò qui in aëre spirant, vêtos: aurâs, expira
tiones dicimus quæ ex humore prodeunt. Venti qui è terra vligino

sa & humefacta prodeunt, Apogæi, quasi terra oriundi; qui è si
nibus profiliunt, Encolpiæ, quasi sinuales vocantur inter quos ipsos,
eôsque qui è fluminibus erumpunt, ex aquisque stagnatibus, intercedit
nonnihil proportionis. Ecnephiæ appellantur, qui in fractura nu
bis, resoluendaque eius crassitudine, colliduntur inter se, quasi qui
dam nubigenæ. Exhydriæ quasi aquatores dicuntur, qui cum plu
uiis aquis grassantur impetu & confertim effusis. Et ij quidem qui
ab Oriente iugi tenore perflant, Euri & Vulturii: qui ab Ursa,

Boreæ & Aquilones vocantur. Zephyri & Favonii, qui ab oc
casu: qui à meridie, Noti dicuntur & Austri. Vulturii por
rò is Cæcias dictus est, qui nascitur ad ortum solstitialem: Subso
lanus ad æquinoctialem: ad brmalem Vulturii. At eorum qui ex
obversa parte prodeunt, quos Favonios vocamus, Argestes & Co
rus ab occasu solstitiali: qui etiâ Olympias ab aliquibus dictus est,

& ab aliis Iapyx. Favonius ab æquinoctiali, Afrius ab hyberno
oritur. At verò Aquilonum is qui Cæciæ coniunctus est, petulia
riter appellatur Aquilo. Qui autem hunc à vertice statim exci
pit per Meridianum spirans, Septentrio dicitur. Trascias dein
ceps à Coro spirat: quem nonnulli Cæciam appellauerunt. Rursus
ex Austris is qui à vertice nobis condito sese infert ex aduerso Se
ptentrionis, Auster nominis prerogativa dicitur. Qui inter hunc

& Vulturium est, Euronotus est vocitatus, quasi dicas Vultur
nanster. At qui spirat altrinsecus inter Aphricum & Austrum,
hunc

Ex tropico cancri prodit cæcias. Ex tropico
Danti occidui aduersi sunt Corus a tropico cancri; favonius huius zephyrus
a tropico Capricorni. Restant dua plaga ventus medius
A parte orientali id est qui
prodit Aquilo Latine græce Boreas ex altera parte
Latine Auster, græce NOTOS. Atque duo

Ad summam

Vocat alia phantasmata nat' in quibus
Alia nat' in quibus. Et enim apparitio
tamen colorum in nube et potius accidentis
nubes aut et essentia propterea praeis non
ita videtur esse substantia. Apparent
aut nobis si colores qui non sunt propter
reverberationem solis ex opposito. Cetero
plena sunt reverberatione.

Arcus est

Definitio Iridis. Ipsa est tantum
imago partis cuiusdam solaris in nube
unde raro per reverberationem quasi
in speculo et nubes sit instar speculi
propterea et humida. Alioquin enim non gerit
parentem illi coloris. Et enim dicitur de causa
si enim esset rara et tenuis non posset se
habere instar speculi. Ipsa etiam est per se
illius praeis. Alioquin enim esset interrupta
sola enim et raris appareret praeis maior
praeis est longe propinquior nunc in media
regione aeris.

Virga

Propter praeis et in speciem arcus. Alioquin
si praeis non sit vocatur R. Pavlos

Arcus

Arcus ab inde quatuor modis differt
claritate, et enim area alba; Loco
nunc et enim area est ex opposito sideris
poterit quod videtur. Figura, et habet enim
area totius circuli et praeis habet partem
circuli. Denique et area poterit esse
fieri de sole vel luna.

Fulgur

Nunc de phantasmatis praeis
que nascuntur in aere forma
tercia siccata et adusta. Propter influentiam
astrorum et ignem huiusmodi fulgures
qui nobis apparent speciem praeis sunt
arcus duplices et iaculationes et
fulgures sive et iaculationes dantur
cadunt pernici motu que pernicius
exhibet nobis speciem corporis longam
etiam non compactam. Fulgures sive
remanent durius et in nullam
partem magis pleni sunt duntaxat
et non generis sive praeis sive
fulgures sive. Alioquin duntaxat praeis
praeis sive recentibus et in generem
et in alio candente, alio barbatum
et in crinitum sive speciem canis, barba
et in crinitum quoniam exhibent nobis in ea
parte que est praeis.

Sapenumero

Causa efficiens huiusmodi phantasma
tamen et influentia tamen phantasma
fixam quam phantasma praeis planities
non exiit et zodiaco quo fit et
et hoc phantasma ostendit fere sub
zodiaco. Ex quo videtur praeis in
augere et in occidente etiam in meridie
sed quia supra zenith et alius in
extremis. Que pars distincta est
a zodiaco.

Iam vero terra

Accedit ad meteoia tunc etiam
in terra generantur. Et materia siccata
et adusta. Ac sunt nomina quibus loca
praeis quibus praeis huiusmodi copiosi
ones quot die exstant et in sole
ille quae praeis. Alia in talibus quibus
temporibus et navigine hoc contingit
et in. In summa nocte campante. Et hoc

ARISTOTELES

apparent alia specie tenus existunt: alia etiam habent naturam sub-
sistentiam. Speciem tantum exhibent arcus caelestes, et Virgulae
aliique huiusmodi. Substantia etiam apparent fulgores caelestes, et
quos emittat vocamus: et crinitae stellae, et iis similia. Arcus est
Species segmenti solaris vel lunaris edita in nube humida et caua
et perpetua: quae velut in speculo intuemur, imagine relata in spe-
cie circularis ambitus. Virga est arcus caelestis exhibitio in directu

conformata. Area est edita imago sideris et claritatis undique illu-
strata, haecenus ab arcu differens, quod ille est regione Solis ac Lu-
nae visendum se exhibet, quum area sidus totum ambitu cingere
orbiculari soleat. Fulgor est ignis collectio qui in aere exarsit: per
caelum ille quidem aut iaculari specie transmeans, aut uno loco fi-
xus. At iaculario, ignis est enatus attritu in aere, pernici motu in-

uehens, ob eamque pernicitatem oblongam formam simulans. Ful-
gor fixus est extensio longe porrecta, et loco permanens, et tan-
quam profluvium sideris. Quod si in alteram partem dilateretur, Cri-
nita stella vocatur. Sapenumero autem evenit ut fulgores tempore

multo maneant: saepe ut confestim extinguantur. Complures item
et aliae rerum formae cernuntur in caelo apparentiu: ut quae Faces,
quae Trabeculae, quae Dolia, quae Scrobes nuncupantur: omnia ab earum
rerum similitudine appellata, unde nomina mutuata sunt. Eaque
partim in occidua mundi parte, partim in Oriente cernuntur: par-
tim etiam ambiguo in utraque; partem editu: raro vel Septemtrio-
nali, vel Austrino. Ceterum omnia incerta. Quippe nihil huiusce-
modi haecenus proditum est memoriae ita fuisse constabilitum rato
situ et constituto, ut semper conspicuum fuerit. Atque huiusce-

modi sunt quae in natura animabili aeriisque fiunt. Iam vero Terra
continet etiam ipsa in se, ut aquae, ita spiritus ignisque scaturigi-
nes, quarum quaedam sub terra latent, oculis humanis subductae:
multae spiracula habet emissariaque vaporis: ut Lipara, ut Aethna,
ut Aeolia insula, quae quidem saepe et ipsa fluminum more fluunt,
ignitasque ferri glebas euomunt. Nonnullae vero huiusmodi scate-
brae secundum fontes sitae, aquas inde manantes calefaciunt, ali-
quae inde ut tepentes, efferuefactae aliae, quaedam modice tempera-
tae ut emittantur. Multis etiam in locis Orbis exitus spirituum pari
ratione patefacti sunt. Quorum partim fanatico furore afficiunt

homi-
Nec solum fontes sed etiam flumina aliqua fide calificant. Sunt
nonnulla calidissima media nocte frigidissima medio die. Sunt et alia
eximia genera. Multis etiam in locis

Exponit diuersos effectus huiusmodi spirituum quando habent apertum spiraculum
sunt aut habent diuersos effectus. Et habent materiam huiusmodi spirituum
Si non habent diuersa spiracula sed per terram motus vel quibusdam
solent adferre pestilentiam. Quia adferunt aereis spiritibus.

Defendit ad Universitatem concordant. Ea signatur in eo elementis
quibus in Locis suis elementorum reperiuntur qualitates
elementorum predominantium. Ipsa elementa cuius præment fieri
qualitates ostulerunt quibusdam causam dubitandi Ad tandem
aliquando ipsam Universitatem interitura sit.

Εξπονit τὰ ἄλλα γένη τῶν
ἰσθμίων. ἡ δὲ ἐπίκαιρος

am Gorkum

Exponit varios effectus Grigredi
deiorum quibus in unum sunt
posita nomina græca.

2. **Ofas**
Ofas significat fendo et pullo
 Inde habet nomen **Ofas**. **Ofas**
Ofas significat tremorem
 quasi febrem Speciem quinquies
 tremoris exhibet **Ofas** **Ofas** qui
 vocatur **Ofas** **Ofas**. **Ofas**
Ofas significat unguitum Inde
 habet nomen **Ofas** **Ofas** cui
 quinquies terra motus unguitum
 exprimit. **Ofas** **Ofas**

^{zimit} Proportione his

et eorum miracula maris huius
 quibus respondentia eademque fere
 paradoxa. memorie tibi tradit et
 Helicem debent Achava subuectas
 fuisse huiusmodi terra motu qui
 incertis huiusmodi. Erat enim ipsa
 deus in Achaia iuxta mare
 mediterraneum. Evaporationes aut
 hominum possunt existeret post aper
 tionem terrae sedentibus in his
 propter commotionem. Alii etiam
 modo aperiri fontes et flumina
 ceterum facta sunt exigua novitate
 in quibus aqua ferunt propter
 motum. Eruuntur sunt loca quae
 multoties in die absorant undas
 insignis est dardis Eunipus inter

Perinde quasi

Profert exempla similia et hoc faver
commodissime res conferentibus
etiam videntur constare contrariis
solum qualitates.

Atque haud scio

Exponit etiam quoniammodum
natura possit perpetuari
beneficio contrariis. Hic contraria
intelliguntur dissimilia quia eius
differt semina a viro quia vir
a vino.

Adde quod

Si artes student ex contrariis
dissimilibus res suas vel perfectiores
vel perfectiores efficere prius etiam et
potius videtur id naturae tribuendum.
Hoc autem liquet in artibus pictoria
musica grammatica.

Itaque

Redditio similitudinis. Contrarii
videntur mundus superior, mundus
inferior et mundo superius contra-
rii videntur sol, luna. Siquidem
edunt effectus diversos. Deinde
in inferiori elementa quatuor
quodam tamen natura videtur
impugnare concordiam.

Huius autem

Causa incolumitatis in concreto est
concordia elementorum. Hoc enim
dum incipit ab altero superari in-
minati et generata morbus.
Necesse est etiam quod attinet ad
incolumitatis elementa esse apparet.
Tamen quod attinet ad gravitatem
vel levitatem dum possit predominari
neque enim sunt fixa sed
quodam sunt aures sub aqua
que quondam sunt unquam fixa
et videntur quidem motus
vire unquam.

ARISTOTELES.

temporibus cum Luna circumagi. Atque ut in vniuersum dicam,
cum elementa in aëre, in terra, & in mari, commoda inter se tem-
peratura mixta sint, nimirum affectionum quoque similitudines ips-
dem constant in ipsis: in singulis illæ quidem naturis ortus alter-
nantes & interitus, vniuersitatem verò asseruantes generationis im-
munem atq; corruptionis. Tametsi extiterunt qui sese admirari
addubitabundi dicerent, quæ fieri tandem posset, si è principiis con-
trariis mundus constitit, sicis dico & humidis, frigidis & calidis,
ut iamdiu non dissolutus fuerit atq; interierit. Perinde quasi mi-
rari quisquam debeat, quoniam pacto ciuitas incolumis perduret, quæ
è gentibus contrariis composita sit, egenis, inquam & diuitibus,
iuuenibus & senio confectis, infirmis & valentibus, prauis atque
innocentibus. Ignorantia est ista utique hominum, hoc esse in con-
cordia civili non videntium longè admirabilissimū, quod ex mul-
tis ipsa vnum efficit affectum, & è dissimilibus simile: omnis illa
quidem nature susceptrix & fortuna. Atque haud scio an etiam
contrariorum appetens sit natura: ex eisque consona, non item e si-
milibus conficiat. Sic certè ipsa marem cum foemina coniunxit, non
etiam cum suo horum. Vtrunque sexu. Quin primam etiam concor-
diam per contraria, non per similia deuinxit. Adde quod ars na-
ture emulatrix hoc idem facit. Siquidem pictura, alborum nigro-
rumque colorum, luteorumque & rubrorum naturas inter se attem-
perans, effigies rerum efficit consonas exemplaribus. Musica acutis
& grauibz sonis, longisque & breuibz vna permixtis in diuer-
sis vocibus, vnum ex illis concentum absolutum reddidit. Gram-
matica ex elementis vocalibus & mutis inuenta temperata, artem
omnem literaturæ ex illis compositam reliquit. Hocque nimirum
illud est, quod apud Heraclitum legitur, scotinum ab obscuritate
cognominatum. Crispa (Inquit) & minime crispa vna vinxeris,
consentiens & dissentiens, consonans & dissonans: vnum etiam
ex omnibus, omniaque ex vno. Itaque vniuersorum coagmentatio-
nem, cæli inquam & terræ, & vniuersi mundi, cinno quodam prin-
cipiorum summè contrariorum commodè attemperato, natura ipsa
digestit vna eademque concinna coherentia: quippe siccum humi-
do, calidum frigido, graui leue mixtū, & rectum orbiculari. Terræ
etiam omnem, omne mare, ætherem, Solem, Lunam, & postremo to-
tum

tum calum, vis vna per omnia pertinens, certo ordine descripsit, concinnèq; digestit: è diuersis ipsa naturis atq; impermixtis, aëre, terra, igne, & aqua, mundum architectata. Quumque eum etiam globosa superficie comprehendisset: naturas quammaxime contrarias, veluti edicta concordia & imperata, adstrinxit ad cōsensum mutuūque commercium: cuiusmodi rerum molitione vniuersitati ipsi salutem machinata est. Huius autem rei causa est concordia elementorum. Cōcordiæ porrò causa est æquabilitas, & quòd alterum altero non plus pollet. ad æquilibrium enim adæquant graua cum leuibus, calida cum ijs quæ ipsis opposita sunt: natura vtiq; nos docente in maioribus, equalitatem tutricem esse concordie & seruatricem, concordiam autem mundi esse salutem, rerum omniū parentis, ac longe omnibus præstantis pulchritudine. Nam quæ tandem natura præstabilior ipso? Quæ enim dixeris cunque, eius vtiq; ipsius mundi pars erit. Nam quicquid pulchritudine præditū est, id quasi gentile mundi, habet cum eo nominis societate. adeò quod recte atque ordine constitutum est, id à mundi nomine cōcinnè digestum græco sermone, consentaneaque partium compositione speciosum esse significatur. Ecquidnam est autem singularum partiū, quod cū eo equiparari possit ordine quo cælestis motus temperatus est & constitutus? Sole vtiq; & Luna, reliquis item sideribus intraspacia se mouentibus exquisitissime emodulata à seculo in seculum alterum. Agè ecquæ tandem vires tam ratæ esse possunt, quàm est exactè comparatus à natura tempestatum anni tenor in orbem redeuntium? omnium ille quidem rerum fecunditate præditus: æstates deinceps hyemēsque referens temporibus destinatis: simul dies & noctes in offensis vicibus alternantes: è quibus menses annūsque conficitur. Ac magnitudine quidem ambitum longè summum complexus, motu perniciosissimo circummagitur: claritate sincerissima præditus, vi etiam potentiāq; fretus exorte vt senj, sic interitus. Hic omnium animantium naturas, tum aquatiliū, tum pedestriū, tum etiam in elemento spirabili victitantium, segregat: iisque spatia vitæ suis admetitur motibus. Ex hoc animam ducunt omnia: ab hoc animam habent animantia: ex hoc denique miracula rerum nouarum existunt, quæ statis temporibus efficiuntur. Vis ventorū omniū in se ipsa conflictatur: fulmina è cælo

Nam quæ tandem

Exponit dñi græce vocis ea
significat non solum pñm et
mundū sed etiam in ordinem
digestū quæ oia pulcherrime perpi
ciuntur in mundo maxime tñue
motus cælestis qui nunquam fallit
ita serper ratas vires agit
ipse etiam causa est tempēstatis
diuersarū itaq; diu et noctis
It quid quid aliud dicere mundū
scilicet naturarū diuersitatem accepisse
naturarū a mundo chinato quod
st de gente mundi.

De magnitudine

Progredditur laudes partium
mundi. Et primum globū cælestis
qui non occidit et sunt cæles
portus vitæque singulorum suis
motibus emittuntur, formas cæcant
efficiunt tempestatē, vcellas fulminū
ventos, huius temporibus it etiam
prævideri possint. Quid multa?
Construunt materiam rerū inferiorū
et fiat terra et aqua. Adhibet
delatant et fiat aer et ignis.

Iam vero

Laudes et proprietates terræ
ea patitur scilicet partes, non
enim sit in hoc distincta a cælo quod
cæli nūq; patiebatur. Atqui
huiusmodi passio et coniunctio et
vires conservatio quæ passio.

Unica vero

Mundus elementaris patitur
tantū scilicet partes. Inneq;
vero elementis sunt non patitur
neq; omniū ita terra conuenit
in aquam sed diuersim partē terræ
in aquam nec in diuersim. pro eodem
tempore. Cui autem huiusmodi passio
tam cito instauratur non et quod
affert. Rerū terræ ita alteri
elemento.

docent. Deum animam suam partem
mundi tanquam autem est anima mundi
proprie non tamen intacta relinquenda
et sed tractanda et causa efficiens,
conseruans, nutuens. Quae etiam causa
fuit posita in definitione mundi. Qui
dixerunt eam esse animam mundi agnoscere
fuit tanquam partem mundi.

Vetus igitur

Prima proprietates causa prima quod
sola potest aeterna, beata, potens,
bona et cetera autem via quae
sunt et quantumcumque remota quicquam
habent perfectionis quicquam ei
acceptum ferre debent. Quia ergo
etiam solis remotissimus a calido ita
multum requiritur per promissionem, tunc
debet. Similiter etiam Deos deservi
in lais elementum et solent dicere
na so Deos maris et celi intelligent
angelicos spiritus qui regunt facta
inde quibus aera. Quorum periorum
spectra etiam sensus perspecta sunt.
Quaequidem sententia est consentanea
loquendo de dijs, in angelis, non de
Deo cuius claritatem atque amplum
ludinem non est equum in ijs rebus.
inferioribus manifestam fieri non
per causas secundas.

Exterum

Dei proprietates aliae quod sit
incomprehensibilis. Quod difficultas
eis ei cedat. Quod non minus
regat et qua interea sunt quam
sua iustitia propria suae in coelo
et tunc habet supra celum.

cadunt: pluuia procellosa atque stupenda subitos fragores edunt.
Vnde fit ut & vi humoris expressa, & vi ignea difflata consti-
tuatur vniuersi concordia. Iam verò terra omni genere vestita
stirpium fruticantium, riguisque exuberans largè erumpentibus,
trita vestigiis animantium quae in ea passim circunferuntur: omnia
tempestiue proferens ex sese & vegetans, hospitalique sinu exci-
piens, cum innumeras ipsa rerum formas perferat, ab eisque mul-
tipliciter afficiatur: nihilo secius tamen naturam asseruat indo-
mitam senectute, quamlibet ipsa motibus contremefacta, vndis su-
perfluentibus proluta, incendiis denique inflammata, modò hac,
modò illa parte sui. Quinetiam illa ipsa omnia censerì meritò pos-
sint incolumitatis eius causa commodè euenire, salutemque illi sem-
piternam prestare. Siquidem ea motu quassata, continuo profiliunt
venti qui introrsus insinuarant: utique spiraculis terrarum di-
scelsibus patefactis, ut superius dictum est. Imbribus etiam tum
expurgatur, cum omnia pestifera in ea abluuntur. Ad syncerio-
remque constitutionem super subterque tum reducit, quum au-
ris perspiratur. Et conflagrationes quidem quod coactius est ter-
rae concoquunt: congelationes item quod inflammatum est, id at-
temperant ipsae atque remittunt. Ac singularum quidem rerum
aliae oriuntur, aliae vegetantur, & aliae occidunt: cum interim
ortus compescant grassanteis interitus, rursusque interitus rerum
leuent ortus exuberanteis. Vnica verò ex omnibus conflata inco-
lunitas permanet ipsa in aeuum: cum inter se rebus ex aduerso ob-
sistentibus, & cedentibus vicissim atque praevalentibus, vniuer-
sitas conseruetur in sempiternum, noxam nullam contrahens. Re-
stat ut summam de causa differamus, quae cunctarum ipsa rerum
vim habet tutricem & continentem: quemadmodum cetera per-
strinximus. Flagitij enim instar esset, cum de mundo dicere insti-
tuerim, tractatu si minus exquisito fortasse, at certè qui sat esse
possit ad formulam doctrinae crassiolem, intactam precipuam mu-
di partem principemque praeterire. Vetus igitur sermo est, à maio-
ribusque proditus inter omnes homines, vniuersa tum ex Deo, tum
per Deum constituta fuisse atque coagmentata: nullamque naturam
satis instructam ad salutem esse posse, quae citra Dei praesidium
sua ipsa demum tutela permessa sit. Quocirca veterum nonnulli
eò usque;

eo usque; prouecti sunt, ut hac omnia dictitaret Deorum esse plena:
 hauriri; eorum spectra ab hominibus oculis & auribus, reliquisque
 sensibus: sententiæ illi quidē fundamenta iacentes diuinæ fortasse
 potentia, non item diuinæ naturæ congruentis. Etenim cūctorū quæ
 rerum natura complectitur, cū seruator est Deus: tum verò quæ-
 cūq; in hoc mundo quoquo modo perficiuntur, eorum omnium idē
 genitor est: non sic tamen, ipse ut opificis in morem, animalis que
 lassitudinem sentientis, labore affici possit: ut qui ea facultate
 utatur, quæ nulli cedat difficultati. cuius ipse vi facultatis omnia
 in potestate continet: nec minus etiam quæ longius ab ipso viden-
 tur esse summota. summam igitur & primā sedem mundi sortitus,
 ea de causa Hypatus, quasi supremus appellatus est: & (ut in-
 quit Poeta) in summo culmine vniuersi celi suum habet ipse do-
 micilium situm & collocatum. Maximè verò vim eius sentit, nu-
 minēque eius ante omnia fruitur id corpus, quod proxime eum si-
 tum est: tum quod secundū ab hoc situm habet: & vnumquodq;
 deinceps, prout situum ordo ad nostrum usque locum natura con-
 stitutus est. Quo fit ut & terra & terrena omnia, quā longissimè
 ab diuinitatis adminiculatione abscedūt, tam infirmitate summa
 sint ipsa, concinnitatisque sibi consentaneæ maximè expertia: at-
 que ideo multo tumultu exagitata. Atqui cū ita sit numen di-
 uinum natura sua comparatum, quoquo ut versus permeet: nimi-
 rum ea in quibus ipsi versamur, ac nobis superiora, pro eo quan-
 tus est accessus ad Deum, vel abcessus ab eo, eius opitulationem
 quoque sentiunt. Proinde id præstabilius esse censemus, Deoque
 tum decentius, tum magis consentaneum, ita de eo opinari, ut di-
 camus, potestatem illam in cælo sedes suas habentem, incolumita-
 tis causam rebus vniuersis præstare, ijs quoque quæ longius ab ea
 remota sunt: nec illis assentiri, qui eam ipsam potestatem per om-
 nia pertendentem, & ventitantem ad ea quoque quæ nec adire ip-
 sam honestum est, nec dictu speciosum, sua illic opera efficere con-
 tendunt, resque terrenas administrare. Atqui ne ex hominū quidē
 principum dignitate esse dixeris, cuiuslibet operi incumbere: ut (ver-
 bi gratia) exercitus ducis, aut vrbis præfecti, atque etiam domus
 primarij dispensatoris, si fasciculum sarcinarium componere, aut

Describit materialia ex ratione pri-
 mæ. Si iudex colorum & equali
 perfectio quo duntaxat est superius
 eo videtur perfectius quia maius
 celerius et id iudex parat hoc
 Quæ aut inferiora sunt quo magis
 recedunt a cælo eo sunt celeriora
 et solidiora maiusque sunt et
 discordia exposita ta ideoque et pla-
 cilius inter se obnoxiæ. Atque
 de materialibus. Animus enim intelligens
 eo maioribus dotibus decoratus est
 quo penes vim contemplandi similes
 est cæleste primæ. Sicut & Deus
 in sublimi infirmitatibus in materia
 intelligat quæ sunt effectus angelus
 cæleste primæ.

Atqui cum

Contemplatur quemadmodum Deus
 mouet primū formamque ppz
 autem mouet cælos inferiores. Atque
 vniuersas cælestes mundi elementares
 non quasi angelus illa diuina alibi
 dedit esse illis locum et esse mouere
 omnia: quod nec esset illis speciosum
 quemadmodum nec regi obnoxia
 Valde similia.

Atqui ne ex

Apprehendit hystoriam de ampl
 fide regni. Xerxis, magnificentia
 quæ tanta ut quasi inebriatione
 prebis excitaret illa cæleste alicubi
 subtrahere erant. Xerxes vero
 ipse in suo throno quiescens totum
 quidem persis regeret omniaque
 cognosceret etiam longe remotis.

Et quidem

*Deus commodissime in peride sunt illa duo
Ecbatana aut dicitur edificata fuit ab
Arghasac rege medorum. Rex potentissimus
ut est in principio indic. Huius Syria
fuit regia Affueri qui regnauit ab
India usque ad Aethiopiam, principem
in regni eius ut est in lib. Hecataei
Cetatenus de rebus regis dicitur augustinus*

Tum autem

*Descriptio seruatorum qui conpuno
ordine per totam Asiam praeferebant
Atque si ordo aliquid amissus ampli
tudinis prae se ferebat ut agnoscerent
populi etiam extranei regis magni
vires longe lateque diffusas. Etiam
erat quidam artificij sed beneficij
custodij praepositorum conpuno ut
quidam regum nouarum incaptaretur
ad regem vno die deferretur. Huius
modi aut amplitudo quantae erant
ut, ut dicitur dicitur hominum.*

Neque vero

*Quod Deus rogaret singula
per se praemonuit non esse aliam
potestati diuinae sed non decorum
negotari. Itaque praefecti dissi
militum diuinae fuit ut reges nudes
et deus. Reges enim stantibus
multitudine seruatorum quia pauca
per se possunt. Deus vero solus dia
posse.*

Idem autem

*Ipse propter similitudines quas res
subiectae pati possunt neque deus
debet esse minus quod Deus per
motus simplicissimum primi coeli
creet formas innumeras in rebus
inferioribus et non sit ita longae
ut quibusdam artificibus qui per
vires instantibus seculis adductis
quam diuinas formas possunt fingere
Quod aut per motus diuini
perferatur causa motus caeteris
locibus nempe inferioribus non
magis minus esset debet quod
per Neupastem possint seculis
trahito fimo vel quibusdam
fimbriis plurimas partes suauitatis
monere. Caeterum Neupov
neans GRAO trahit ut sit
NEUPOO TASHS quasi tracton
nerui vel chordae.*

ARISTOTELES

viliorem aliquam operam obire vsu venerit ut necesse sit, cuius
modi munere, magni Regis tempore, ne quoduis quidem mancipium
facile obiuisset. Quippe (ut proditur) visenda quaedam species
Cambyasis, Xerxis, & Darij regnantium, in exquisitum maiestatis
fastigium exornata erat, compositaque magnifice, omnibusque nu
meris venerationis augusta. Et quidem (ut fama est) Susis ipse aut
Ecbatanis sedibus collocatis, procul hominum conspectu regiam sa
ne admirandam obtinebat, ambitu septam auro, electro, eboreque
fulgenti: cui vestibula multa erant atriaque continentia: multa
verò ianuae, multorum stadiorum interstitiis ita dimensae inter se
atque diremptae, ut aditus aeneis foribus murisque magnis obstru
cti atque muniti essent. Tum autem viri principes & lectissimi
in stationes digesti erant atque decuriati recte atque ordine: pars
munere stipantium regem ipsum fungentes, eique famulantium:
pars custodes circa septa regiae appositi, (ianitores emissariosque
appellabant) cum interim Rex ipse, qui idem Dominus Deusque
vocitabatur, omnia & videret & audiret. Ab his item erant alij
vectigalium quaestores obuentionumque constituti: alij duces tum
bellici, tum venatores: alij coactores munerarij: alij denique mune
rum reliquorum curatores, prout vsus ratioque administranda
rum rerum ferebat. Tum autem vniuersum Asiae imperium, Hel
lesponto quidem ab occidentis partibus terminatum: India au
tem ab Orientis, regunt pro potestate Praetores, Praefecti, & Re
guli, serui regis ipsius qui magnus appellatur. Cursores etiam, ex
ploratoresque, statores, & custodes stationary, & denique specu
larij excubitores. Quorum erat ipsorum is apparatus, ea descripta
collocationis ratio: tam rato ordine vices munerum constituta: &
praesertim eorum qui ignes edere praenuncios, & tollere e speculis
soliti sunt, deinceps in aliam illi quidem ex alia dantes accipien
tesque signum in orbem ab usque finibus imperij ad usque Susa &
Ecbatana, quicquid rerum novarum quicquam in Asia moliretur
sunt inceptaret, Rex ut ipse vno die rescisceret. Atqui statuere nos
oportet, magni ipsius Regis fastigium, praet quidem est Dei emi
nentia, qui pro potestate Mundum tanquam prouinciam obtinet,
tam esse infimum, quam esset summum hoc ipsum Regis fastigium,

si cum animāte quodam vilissimo atque infirmissimo componere-
tur. Quapropter si è dignitate regis haudquaquam esset, Xerxem
functione propria administrare omnia & absolvere quaecunq; fa-
cta cuperet, ne ipsum quidem operibus faciendis instātem, curatoris
operum officio perfungi: longe id nimirum minus Deo conuenit.
Quare augustius id decentiusque existimandum est, Deum summo
in loco ita esse collocatum, numinis ut tamen eius vis per vniuer-
sum mundum pertinens, tum Solem Lunāque moueat, tum celiū
omne circumagat: simulq; causam præbeat eorū quæ in terra sunt,
salutis atque incolumitatis. Neq; verò illi ipsi itidem ut principi-
bus mortalium, opus est aut artificiosa molitione, aut alieno mini-
sterio: quandoq; propria infirmitate præditi, operarum decurias re-
bus conficiendis, & numerosas manus adhibent. Illud autem diui-
nitati maximè consentaneum, ut formas rerum omnium citra dif-
ficultatem simplici que motu absoluat: non secus atque illi machi-
natores solent, qui instrumento vno demittendo multos & varios
effectus edūt: aut ut illi prestigiatores faciunt, quos Neurospastas
ob id appellant, quod imagunculas animatas esse fidiculis ductitā-
dis ementiuntur: qui cum funiculum ipsi aut neruum adduxerūt,
cieri ceruicem & manum quasi animantis simulachri, hume-
rumque itidem & oculum faciunt, interdum etiam omnia mem-
bra: idq; quadā cum venustate atq; æquabilitate motus. Hoc igi-
tur modo natura diuina ab vno eodemq; simplici motu primò vim
suam immittit in ea quæ sunt primò cōtinentia, ab illisq; subinde
in ea quæ longius atque longius absunt, quoad permeauerit per v-
niuersa. Quippe alterum ab altero motum, rursus ipsum quo-
que aliud mouet cum mundo: quum vnumquodque interim agat
conuenienter constitutioni suæ, nec tamen eadem sit via omnibus,
sed diuersa, nonnullis etiam contraria: tametsi primus illis ve-
lut ad concentum atque æquabilitatem auspicatus, natura sit com-
paratus ad vnum motum: similiter atque si quis ex eodem vase
simul iaciat globum, tesseram, turbinem, & columellam: nempe
vnumquodque eorum accommodatè suæ formæ mouebitur. Aut
si quis animal vnum aquatile, aliudque terrestre, & aliud volu-
cre, è sinu suo emittat. planum est enim quod natatile eò proflitēs

B. ij.

Hoc figur

Ut si diuina causa mouens sit
motus primus mobile. Atq; si
simplicissimus Quare ergo tunc diuersi
motus afferuntur celiū rebus a primo
mobile nempe quia res celiū habent
essentias valde distinctas quædam
propter figuras distinctas ex celiū In-
daria mouebuntur globus, tesseram,
columella et propter essentias excedat
sunt missi carnis, pisces, auis.

E. f. Luna.

Ad posterioribus tabulata daria
lucanti et tringenta octo diebus mercurio
lucanti viginti nouem.

Qui dicitur

Proportionem motus supradicti
quasi diuersis modis distinctis
comparat cum harmonia soni. Quis
propter numeros atq; concinnitatem
quæ propter symphoniam sonum. Qui
enim primus mouet videtur præcurre
Quæ autem inferiora sunt subsequi
easq; quo magis distant eo quasi
indecibilis. Quia autem numeros
singulorum et æquidistantes plerumq;
recurrunt sine repetitis magnis
habet similitudinem cum primo
harmonico. In note certe et
daria et aliquoties repetita per
commodam proportionem symphoniam
edunt.

Genius

Ad octo et interitus atq; ad
diuersitatem rerum necesse fuit ut
Sol habeat duos motus. Quid enim
faciat tantis diem et noctem
atq; semper esset in eadem loco et
semper in æquatore. Sed alibi Singu-
larum partium terre tunc nulla esset
diuersitas. Atq; in ea debuit signum
nunc calore nunc frigore terre opus
sit ad generationem. Atq; consentaneum
sit ut populi quicquid alii semper dies
æquos motibus habeant, alii propter
diuersitatem Locorum Inaguales.

*N*umerus motus rerum simpliciter
diminutus esse per motum primum
mobili. Ibi dicitur quod omnes sunt
adolecentia quam senectutis videant
acutis essentiam simpliciter et canis
cibus adoleuerit quod homo qui etiam
cibus aegrotat et ita de ceteris, pro
etiam tractat specie.

Itaque ille

*I*ncipit comparare Deum et principem
exercitus. Is dat debet singulis
caelis et ad singulos quodammodo
moueat. Ipsi vero diuersitas intelli-
guntur ex stellis. Atque ipsi motus
faciunt diuersitatem rerum nostrarum.

Quod vero

*C*onfert etiam operationes coelorum
et rerum nostrarum. Deum exercitum.
Illi enim. Ibi primum datur et
singuli incipiunt operari, varij varia
prout multorum diuersa sunt officia.
Sic quia Deus assidue dat singulis
quod sunt in mundo varia operantur.
Quia singulorum diuersa sunt officia.

Atque vero

*O*ccurrit obiectioni. Est enim
imbecillus ingenij nihil credere
nisi quod videtur. Tametsi et
humili potenter atque decorum
Sed atque dicitur in omnibus rebus
creatis quas si speculis contemperi
possumus. Quare ergo solus in
speculo videtur non aut purissima
illius simplicitas et magis
suspiciamus et admiramur.
Quare vero videmus aliquid
per specula et quod agnoscamus et
colimus.

enatauerit, vbi ei commodum est victitare: terrestre ad suas sedes,
pascuæque sua erepserit: at ærium è terra sublimè raptum euola-
uerit: vna vtique eademque prima causa propriam eorum vni-
cuique aptitudinem reddente: Eademque ratio est in mundo. Si-
quidem ab vna calis vniuersi conuersione, quæ die noctuque fi-
nitur, aliæ atque aliæ permeationes fiunt. Quumque vno omnia
coërceantur globo, pars tamen celerius, pars mouetur tardius: ni-
mirum intervallorum longitudine & singulorum opificio eam dif-
ferentiam efficiente. Et Luna quidem mense suum peragit orbem,
augescens vicissim, imminutæque & tabescens. Sol anni spatio
suum orbem metitur, & qui eum æquant cursu Lucifer & Mer-
curius. Pyrois spacio altero tanto maiore. Iouis stella spacio Py-
roëntis sexcupli. Vltima, Saturni quæ dicitur, tempore sesqui-
plo maiore, quam quantum est id quo circumagitur illa quæ infra
ipsam est proximè. Qui verò ex omnibus concentus existit conso-
nantibus in cælo, chorumque conficientibus: vt ex vno ille qui-
dem oritur, ita in vnum desinit. Vniuersumque ipsum commodius
Cosmon nominaueris, id est compagem rerum compositam, concin-
noque ordine digestam: quàm acosmiam, id est congeriem confu-
sam & inconditam. Quemadmodum porrò fit in choro, vt auspi-
canti præfuli aut præcentori accinat omnis chorus è viris interdum
fœminisque compositus, qui diuersis ipsi vocibus, grauibz scili-
cet & acutis, concentum attemperant: eandem ipsi rationem sta-
tuimus & in Deo, qui vniuersum mundum moderatur & re-
git. Et sidera enim semper, & vniuersum ipsum cælum eos
ad numeros mouentur, quos Deus sursum quasi auspicando præ-
cipiendoque emodulatur: quem à similitudine sanè congrua Cory-
phæum mundi rectè appellaueris, quasi præfultorem ipsum, hu-
iusque chori magistrum. Geminis autem itineribus Sol ingredi-
tur, lumine suo cuncta quoquoersus collustrans: diem noctem-
que altero itinere determinans, ortu suo scilicet, & occasu:
altero quatuor anni tempora secum ductitans, vltro citroque per
cælum perreptando, nunc Aquilonius ipse, nunc Austrinus. Quid
dicam pluuias tempestiuè existentes, ventos & rores, omnesque
permotiones quæ in aëre eueniunt à principe rerum causa atque
pri-

primordiali? Adde fluminum lapsus, maris aestus intumescen-
tis, enascentium arborum incrementa, frugum maturitates, foe-
turas animalium: denique ^{vegetationes} ^{formales} vegetations rerum omnium adolescen-
tium primum, deinde tabescentium, eodem accedentibus causis
(ut dictum est) à constitutionibus singulis rerum atque opificiis.
Itaque ille omnium princeps parénsque, animi tantum sensu spe-
ctabilis, simul ac signum naturis dedit inter calum terramque ve-
hentibus: earum ^{in orbibus suis iugi motu cietur} unaquæque in orbibus suis iugi motu cietur, at-
que intra suos limites, alternis condita atque apparens: sexcen-
tas illa formas eodem à principio exhibens, vicissimque subdu-
cens. Quod verò in hisce rebus agitur, magnopere simile est ijs quæ
belli tempore inter homines factitantur. Nanque statim ut clas-
sicum exaudiri in exercitu coeptum est: alios ipse videas scuta si-
bi aptantes: loriceam alios induentes: alios ocreas vel galeam su-
mere, vel balteo se cingere festinanteis. Rursus videas qui fræna-
tos equos admittant: alios qui currus conscendant: qui denique tes-
seram per explicatam aciem prodant. Tum manipuli ductor,
ad manipulum: Centurio excurrit ad centuriam. Postremò equi-
tes ad cornu: Velites ad stationem quisque suam festinant: cum
interim sub vno ductore omnia moveantur: qui imperia & ipse
significanda accepit ab eo apud quem summa est imperij. Eodem
nos & ipsos modo censere convenit de vniuerso. Quum enim ab
vna vi impulsrice ciantur omnia: fit vtique quod cuique com-
modum est & conueniens. Nec verò si ea vis ipsa nec cerni ab ho-
minibus, nec apparere potest: quoquo pacto id obstat, aut illi ad ea
quæ diximus agenda, aut nobis ad fidem hisce rebus accommoda-
dam. Nam & anima ipsa qua viuimus, qua vrbes, qua domos ha-
bitamus: cum haudquaquam sub aspectum nostrum sita sit, ope-
ribus tamen ipsis videtur: omnisque vitæ cultus nitórque vt ab
ea inuentus est & descriptus, ita ex ea tenorem suum seruat. Ter-
re cultura & consitio, artium excogitationes, vsus legum, Rei-
pub. rectè atque ordine constitutæ ratio, administrationes ciuiles,
bellum extra fines patriæ, & rursus pax in ea. Proinde hæc etiam
de Deo sentienda nobis sunt: illo quidem, si vim spectes, valentis-
simo: si decorem, formosissimo: si vitam, immortali: denique si vir-

B. iij.

Quapropter

Colligit etiam Deus nos videretur
nec operetur in aere nostro per se
et immediate tamque omnia ei
tribunda esse quasi primo opifici.

Enimvero

Inquit Agoras mundi. Et a comode
comparari potest & figura formata
qualis est cibani ne tratis in parte
superiore. Huiusmodi fornicamentum
habet quidquam medium quod vocatur
Indubius quod Indignus dicitur
in decem rotundis et arcuatis
Talis est figura coeli respectu nostri
nisi quod in coelo quodlibet punctum
per ad fuerit in suo genitro vocari
potest Indubius. Inde enim dicitur
quod coeli dicitur ad decem
fornicatus et arcuatus.

Fama est

Context compositionem coeli cum
balladio tum ex hoc quod nulla pars
tollit posset quin totum omnino imparetur
tum per hoc quod per dies ille
nobilissimus statimque figuram suam
effingerit in seculo: Sic defectu vultu
Deus potissimum in medio mundi figuram
suum effingere sed est animam intelli-
gentem. Tamen ipse non habitat
sed in latitudinem suam in loco longi-
tudinis et latitudinis et sit ens
principium.

Quem Locum

Proposit effymologiam vocis.
Diparavos (inquirens) dicitur a pro
to & paros a termino quia videretur
esse terminus respectu nostri. Quia aut
ipse diparavos est in oculo diparavos
id est videretur figuram a quibusdam
deyetai olumpos.

Ex consuetudine mortalium indicat
 Quamvis se supra coelum. Qui enim
 implorant opem diuinam. Vel manus
 vel oculos tollunt ad coelum propterea
 laudat epistola qd homines. Fident
 coelo. Vocant enim oparum eupas
 quod etiam assignant tui.

Quin etiam

Enarrata differentia inter res
 coelestes quae sunt immutabiles
 et res quae sunt firmamento infusione
 subiacent. Ita res mortales esse
 mutabiles. Et in se plane firmum
 dici possit. Illis recantet miracula
 ferre et parit. Quod etiam fide
 alias deficiunt. Alias prouidentur
 vnde id quod est rari. Sed quod
 mare aliquam continentem
 operat et aliam continentem
 fuerat id est valde rari. Et
 etiam diluuium qd fuit temporibus
 Noe. Item conspirationem
 ferarum. In animalia, opida,
 ferarum vnde quae habentur. Et
 quilibet scdm naturam. Sed quia
 prima causa firmat res natu-
 rales in se. Propterea firmum
 ferarum peperit pennis vnde
 pennis maxima autem miracula
 quae terras quae firmant sunt
 diluuium, et exspirationem.

De vero summum

A variis palaeis similitudinibus
 praecedentibus. Ita adiectis
 etiam dei etiam supra naturam.

tutem, praestantissimo. Quapropter cum sit inconspicabilis nature
 omni interitura: ipsis nihilo secius ipse cernitur ab operibus. Atq;
 ea quidem quae in aere sunt quoquo modo affecto; quae in terra, quae
 in aqua, ea certe Dei opera esse meritò dixerimus: Dei, inquam o-
 pera, cum imperio summo Mundum ac pro potestate obtinētis. Ex
 quo Deo, ut inquit Empedocles physicus,

- „ Omnia quotquot erunt, quot sunt praesentia, quotque
- „ Orta fuere antehac, stirpes, hominesque, feraeq; ,
- „ Inde etiam volucres, piscesque humoris alumni.

Enimuero non tam absurda quam pusilla comparatio (ut opinor)
 fuerit, si mundum cum illis lapidibus componamus, qui in operi-
 bus fornicatis, forficis in modum dispanfi conformatis structu-
 ra sese interfecante, Umbilici vocantur. Etenim y lapides in me-
 dio collocati, qua parte scilicet utroque Versus structura arcuata
 pandatur, quasi que oneri cedit: in coherencia continent, atque
 in constructione ordinata totam formam operis, immobilēque as-
 seruant. Fama est etiam Phidiam illum statuarium, quum Miner-
 uam illam quae est in arce, coagmentaret, in medio eius scuto facie
 suam expressisse, oculosque fallenti artificio ita deuinxisse simu-
 lachro, eximere inde ut ipsam si quis cuperet, minimè posset, ali-
 ter quidem certè, quàm ut ipsum solueret simulachrum, opusque
 eiusmodi compactile confunderet. Hanc eandem igitur rationem
 Deus habet in mundo: utpote qui vniuersorum coagmentationem
 coherentem cohibeat & coarctet, incolumitatēque vniuersitatis
 cōseruet: nisi quatenus nō medio ille loco in terra scilicet, vbi tur-
 bida regio est, sed in excelsio situs est, purus ipse in puro loco. Quē
 locum tum Vranon ab origine vacis dicimus, quasi terminum exti-
 mum supremorum corporum, tum etiam Olympum, ut vsquequaq;
 lucidum, ab omni caligine secretum, motuque omni incondito, cu-
 iusmodi sunt qui apud nos venti fiunt & tempestates. Id quod his
 verbis significat Homerus.

Esse solum diuis subnixum semper Olympum
 Fama est, haud ventis tremefactum, haud imbris vldum,
 Ac procul à niuibz subductum: nubibus illinc
 Splendida summotis candēsq; expanditur aethra.

Huius autem rei elogium est mortalium consensus regionem mundi summam non dubie Deo tribuentium. Quam ob causam ipsi manus tollimus sursum inter vota concipienda. Qua ratione nec male illud quoque ab eodem poëta pronunciatum,

Calum sorte tulit simul æthera Iuppiter altum.

Quin etiam quæ maximè eximia sunt inter res sensu perceptas, eundem illa locum obtinent: ut sidera, ut Sol & Luna. Vnde fit ut caelestia concinno ordine digesta suas ipsa vices conseruent perennes & constitutas, nullique obnoxias mutationi: longè illa secus atque terrena: quæ ita natura comparata sunt, ipsa in alias ut ex aliis affectiones transeant, fierique identidem altera atque altera non respuant. Certè contigisse aliquando constat, ut terræ motus violentia, terra ipsa multis in locis discesserit, indeque hiatus extiterint: ut imbres vi maiore ruentes, diluvium in terram intulerint: ut excursiones undarum recessusque tum continentes mari obruerint sæpenumero, tum rursus maris alueos adiecerint continetibus: ut vis flatuum & vorticum oppida funditus disturbarit: denique ut incendia atque inflammationes aliquæ supernè delapsantes, partes orbis exusserint versas ad Orientem: ut Phaëthontis tempore contigisse dicitur: quædam etiam ut è terra erumpentes, veluti expirabundæ idem fecerint: ut quum crateres Aethna abrupta terra patefacti, conflagrationem emisserunt instar torrentis per terram grassabundam. Quo tempore qui è mortalium genere pietate erant imbuti, ij à numine diuino eximio honore ingentique affecti sunt. Siquidem iuvenes & robore valentes, cum parentes suos ætate iam confectos humeris sustulissent, igneo flumine iam iam opprimendi, in eo erant ipsi ut interirent: cum ecce flumen ipsum se scidit, ut huc & illuc diuersi fluctus digrederentur, iuuenesque intactos cum senibus transmitterent. Ut verò summam iam loquamur: quod in naui gubernator est, quod in curru agitator, quod in choro præcentor, quod denique lex in ciuitate, & dux in exercitu: hoc Deus est in mundo. Nisi si hætenus interest, quod labor & motus multiplex illos exercet, & curæ angunt varie: cum huic illaborata succedant omnia, omnis molestiæ expertia, citraque corporis infirmitatem: quippe cui in loco stabili immo-

B. iij.

Id autem

Confortus Deus dum lege tam apte diuinitatem quam aequitatem eternam beneficio legis scripte in iustis bene composita dum maiestatis munus sum obert. Et omni libera citatem publicam percipiunt et placitum sortis id etiam efficit Deus in mundo diuerso est forma iustas legis.

I am vero

Distinguit Deus a lege tribus De causis Quod Deus nunquam corrigitur, nunquam danius est & denique qd ei omnia cedunt. plerumque enim homines deficiunt ab observatione legis. At vero nihil possit deo resistere necessario enim orta prius adoleuerunt deinde senescunt Atq; singula tempora nobis satis seriem exhibent quæ Deus præscripserit.

Nominatio ZEVS 24

accusati sunt duo. *Δία* et *Ζεύς*.
 Proinde graeci putant *Δία* / *Ζεύς* / *Ζεύς* autem descendit a
 verbo *Ζεύς* / *Ζεύς* / *Ζεύς* autem descendit a
 per inuentum. Quodammodo *Ζεύς* / *Ζεύς* autem descendit a
 faciunt.

Is Chrono

Quoniam Deus timendus
 et primus deus. *Ζεύς* / *Ζεύς* autem descendit a
 quibus indicant graeci quoniam *Ζεύς* / *Ζεύς* autem descendit a
 bonis ferunt. Quia autem colendus est
 subinguntur quibus *Ζεύς* / *Ζεύς* autem descendit a
 benevolentia.

ARISTOTELES

tōque collocato, omnia mouere & circumagere pro arbitratu li-
 ceat quo libitum est cunque, & quo modo libitum est, idque diuer-
 sis in formis simul atque naturis. Id autem ratione simili facit ille,
 atque lex ciuilis: quæ immobilis ipsa existens in vtentium animis,
 regit omnia ad Remp. pertinentia. Et ciues quidem quasi eius asse-
 cle in medium prodeunt: qui autem principes vocantur, ad preto-
 rium se conferunt: Legislatores ad propria tribunalia: Senatores de-
 nique, & qui Concionatores dicuntur, ad consessus sibi contribu-
 tos conueniunt. Rursus is in Prytaneum it, cui scilicet id datum
 est, in eo vt publico victu epuletur. alter rapitur ad iudicium, cau-
 sam vt ibi dicat: in carcerem alius compingitur, vt supplicio
 afficiatur illic. Tum verò epulones in ciuitate celebres ad epulas le-
 gitimāsque conueniunt. Iam verò aguntur dies festi, iam ludicra
 solennia: iam anniuersaria sacrificia fiunt diuis, heroesque ritu suo
 coluntur; postremo inferiæ mortuis inferuntur. Sic alia ab aliis fa-
 cta vno vel imperio, vel legis vna authoritate, asseruant eum qui
 obtemperat.

Sic vrbs simul plena est vaporibus sacris,
 Resonatque cantibus piis ac luctibus.

Hoc idem de vrbe quoque maiore, de hoc inquam mundo, existi-
 mare debemus. Deus enim nobis lex est: in omnem illa, quidcm par-
 tem ad æquilibrium vergens: nullam correctionem admittens, nul-
 lam varietatem: quippe quæ potior sit illis legibus & stabilior,
 quæ in tabulis perscriptæ sunt. Eius enim auspiciis perenniter &
 compositè præeuntis, vniuersus hic cæli ordo regitur atque admi-
 nistratur, numeros omnes concinnitatis habens: in omneis ipse na-
 turas partitus pro vniuersitate seminum, in ea quæ hærent solo,
 atque in animantia: quæ etiam suis ipsa generibus formisque distin-
 cta sunt. Nam & vites fiunt & palme, & perseæ, ficique dulces,
 & oliuæ, vt inquit Poëta: Tum quæ fructus expertes, alios vsus
 præstant, platani, pinus, buxi, alni, populus etiam nigra & cupres-
 sus odorata: Tum quæ autumnii tempore fructum suauem fundunt,
 sed conditu difficilem, pyri, puniceæ, mali. At verò animantium
 aliæ feræ sunt, & aliæ cicures: tum in aëre, tum humi, tum in a-
 qua victitantes: oriunturque & inualescunt, & deinde intereunt,
 legibus

legibus obtemperantes diuinis atque cedentes. Omne enim reptile
(Vt inquit Heraclitus) terram depascitur atque possidet. Vnus
porro Deus cum sit, pluribus nominibus appellatus est: ab iis uti-
que suis omnibus effectibus denominatus, quorum specimen edere
ipse solet. Atque eum quidem tum Zena, tum Dia vocant, inter se
compositis vrentes nominibus, atque è regione collocatis: tanquam
duabus his vocibus significare velint, per quem viuimus. Is Cro-
no, id est Saturno, & chrono id est tempore ortus esse dicitur: ni-
mirum ab æuo sempiterno ad alterum æuum pertinens. Vocatur
& Fulgurator, & Altitonans, & Aetherius, & Fulminator, &
Pluuuus: à pluuiis utique & fulminibus, aliisque operibus, è qui-
bus vocabula ipsa deducta sunt. Quin & Frugipotens & Custos
vrbium vocitatur, & Natalitiuus, Septitiuus, Cortalis, Gentiliti-
uus & Patrius: videlicet à communione, quæ diuino ipsi numini iis
cum rebus intercedit. Ad hæc Sodalitiuus & Amicitie præses, tum
Hospitalis, Castrensis, Trophæalis, Expiator, Sâgïnariuus, & Sup-
plex & Placabilis, vt poëtæ loquuntur: denique Seruator dicitur
& Assertor: & vt semel omnia complectar, Cælestis & terrenus:
ab omni natura sortèque nomen adeptus, vtpote qui omnium re-
rum author sit. Quamobrem quæ de ipso in Orphicis carminibus
dicta sunt, haudquaquam perperam dicta sunt. Equidem Neces-
sitatem ipsam etiam nihil aliud quàm Deum dici censuerim &
intelligi: cui Anance ex eo nomen est, quod natura quædam sit im-
mobilis. Eundemque Imarmenen, id est fatum, dictum à serie re-
rum conserta, inoffensoque tenore procedente: quod alio nomine
Pepromenen ideo appellauerunt, quod ab eo omnia terminata sunt,
ac nihil in rerum natura infinitum est. Quin & Mœran, id est
sortem appellatum eundem Deum à partitione rerum dixerim: &
Nemesin, quasi potestatem diuinam eius quod visum est cuique
distributricem: Adrastian etiam, quasi causam quandam natura
comparatam, quam fallere nemo queat aut vitare. Aesan denique
dictum, quasi semper existentem. Iam quod de Parcis, & de fuso
proditum est earum, eodem id etiam quodammodo pertinet. Siqui-
dem tres Parcas prisca tria in tempora partiti sunt: filiumque fusi
partim iam peractum, partim futurum, partim iam intorqueri dixe-

Ex piffeta quae sunt intertio
 loco fuficant fuffitiam
 fouis qui d'ign' p'aeft. Ceterum
 carmina O'phi' fuit in gaeo.

Equidem

Quia nunquam fallitur prae-
sio Dei Antiqui vocauerunt
Deum necessitatem vel fatum.
Primum vero Arayya est
nomen necessitatis quae quae
copit et Arayya significat
ego Deinde moira est
sors unde verbum moirama
1) autem praefertur adiectum
imarmai et est moira
imarmadiv per repetitionem
sors assignata. Solet substantivum
substantivum quoniam praefertur
fontis sic et imarmevn
significet fatum. Itaque suban-
dina in voce περρομεν
qua dicitur hebreis περρο-
μεν a verbo περρο-
spidi / i. e. finio et est Deus
quasi sors definita singulis.

Quin et Moeran

Moripa significat alias partes
alias partes pro partitione
ipsum Quia vero Deus singula
partes id nomen assignat et
eodem plane tunc de Remissis
apo to remissionem, /i/ dicitur
Apud Antiquos nomen is fuit
Dea iudex et iudicanda pae.
et improbos sanis generibus
suppliciorum pfectet.

Adrastian

Δραδω, furio, erito, fallo. *quod*
 Adspicos, inevitabilis qui nulli
 non potest. *ffay* Daturigent
 planet Acriphia quasi dicens
ffay inevitabilitatem.

Aelan

Hic textus graecus est facillime
Dixerunt enim Antiqui Denique
Aioar quasi duar dei
duar si serpentium semper
existentium. Tum ad

Fam quod

Tres partes sunt sumpta
videlicet istae tribus ymagines
Sunt significare significant
functiones praesentes, sortis
futuras, atq[ue] finalitatem ne
qua sunt praesentia retro spectant
sp[eci]e figurata finis et t[er]minis
scilicet finis quidem quia hoc
ita regat superius. t[er]minis
vero quia per contemplatio
nem et quasi oraculum quita

11/11 letters. Ahas character
 XAOPa 11/11 north way
 XAOPa 11/11 north way
 meo et circumlocus. Eppa
 etay gabet money cha
 dace que p^{re}sent b
 de male, domine
 Ahas To XAOPa conf
 ptem. Et n^o XAOPa
 domine p^{re}sent b
 Denny, TPETA; 2/2
 pal n^o p^{re}sent b
 11/11 p^{re}sent b

Minima inest Antigeni
pauci operationes. Quia
naturam ad quodammodo supra
naturam in animis habent quippe
intelligentibus ipse enim in rebus
ceteris non intelligitur habere
scire. Dicen. At in animis
hominum regendis videtur ea
esse sic et hic numerus pariter
beneficio eorum aliquot contra
naturam vel supra naturam
fieri possit.

runt: earum vnam statuentes in eo quod iam profligatum est: quā
Atropon ideo nuncuparunt, quoniam ea quæ iam præterire, retror-
sus agi nequeunt. At Lachesis functio futuris destinata est: om-
nium enim quæ secundum naturam sunt, fors sua quodque ma-
net. Præsentibus autem rebus aut instantibus Clothus opera attri-
buita est, quæ netu unicuique conficit quod suum est. Hocque fa-
bulamentum rectè atque ordine compositum est. Proinde hæc om-
nia non aliud quicquam quàm Deum esse, planum est: ut eximius
Plato censuit. Enimvero Deus (ut est vetusto verbo proditum)
principium & finem, & media rerum omnium tenens, rectaque
linea incedens, operatur ille quidem secundum naturam, è vestigio
comitem habens iustitiæ præsidem, quam Dicen nominauerunt,
diuinæ legis vindicem, simul ut quicquam sanctionum eius præter-
missum est. Cuius ut sit particeps nominis, iam inde oportet ab ini-
tio, qui ad vitam beatam euasurus est atque fœlicem.

Enathymiasigraphia. — Sine Cosmographia.

Mens cupit puberiferos, secosque docere vapores.

Omnisator unam dirige quædam meam.

Est compacta solo et cœlis substantia mundus,

Atque his naturis quas cœna sphaera tenet.

Exilium est compages sphaeralis, et ordo globorum

Qui sunt coelestes, astrisque pota ferunt.

Flammigeri moles est perfectissima cœli:

Omne etenim quantum mensis trina præmit.

Semper in occiduum cœli volumine ab ortu:

Namque quiescentes cernimus astra cœli.

Ipsoque motus simplex est, atque localis,

Et primus: nam sunt corpora prima poli.

Porro continuus, finitus, et orbitalis,

Et naturalis, propius, atque celer.

Motus (cuius sunt species sex) dicitur actus

Eius quod non est, sed tamen esse potest.

Propius et raptus recanis cernuntur in astris

Nam reliquos cœlos sphaera suprema rapit.

Omnibus sic idem cœlis, direxus at ille.

Nam brevior motus quo cœta sphaera minor.

Immensi in formam mundi compacta globorum

Sphaera fumosa duo, fixaque puncta tenet.

Ad tractum cœli quem ventus apaxting afflat

Infuso, nomea parthasis vrsa dedit.

Punctum a quo spirat niger est Antarchicus

per quos si rectam duxeris, axis est.

Continuo a motu non igni dicitur æther

Nam flagrans rumpi potest et esse fœtus.

Duplicem igniferis cogibentur sidera cœlis

Utraq; volumine cum rapiente globo.

fixa tenent positus et sedes semper eadem.

Quæ globus octauus continet atque rapit.

Maxima zona eius latus transuerſa per orbem

Zodiacus, his habet climata fœna modo.

Singula cuius plagæ dominantes signa recant.

Quorum sex signis nomina solent.

Corniger sic Aries: nam est phœbus iustus in ipso.

Ignipes et Taurus: sexus atque fœtus.

Tardigradus Cancer Limes Titanis in æta.

et sterilis Dingo; feruius atque Leo.

Squamiger et piscis bruto foecundior omni.

Scorpius, Arcitenens, Amphora, Libra, caper.

fixa et si facies conuoluat sidera cœli.

Unica, nemo tamquam diuina exare potest.

Exarunda autem numero collecta minore

Ipse septem dicunt orbitibus esse saggi.

Contingens rutilo est phœnontis circulus orbis

Hunc sequitur rosei sphaera benigna fœtus.

Nymphionans sequitur Mars, dictus et Herens orbis.
 Quarta est Titani sphaera sacra dago.
 Nuxa ignis sequitur praenuncia solis
 Rursus ab hoc stibon: Deniq Luna rubens.
 Cum flumina habeat connexum corpora coelum:
 Sic etiam motus continet usq ratos.
 Quatuor his elementa canis contermina caelis
 Sicut aether, aer, nautaga sympha, solum.
 Crinita et fovea volueri visum in igne.
 Fulgoresq trabes, flammica tela micant.
 Torridus externa sedem ignis legit in arce.
 Nam reliquis agilis plus lenitatis habet.
 Mobilis aetherea sphaera est conterminus aer.
 Figidus ille quidem lumina solis habet.
 Combreat omnimodam in naturam: thinc decedit subter
 Cum stupida: inde mines fulmina, grando cadunt.
 Concreverunt nubes; tonitrus, fulgetra, pruina
 Exsunt: venti frugida labra movent.
 Omne graue omni parens tellus contraxit in funem
 Mundi centum, illic pondere pressa suo est.
 Orbis in proximam terra est globulata figuram
 Sphaerica quod sit enim apparet et astra notant.
 Herbida fungifera circumdat littora terra
 Turgidus Oceanus, sat stagna, lacusq can.
 Versicolor natus tellus hominesq ferasq.
 Strepitus, et riguis fontibus illa scatur.
 In liquidum flumens lapsus exetantibus aquor
 Hae scatur: At aliqui lata per arua fluunt.
 Haec habet aerio nemorosos vertice montes:
 Turrigeras vrbes haec gerit antea dirum.
 Indiq cum terram circumdet Atlanticus humor
 Quod modo sit interea insula tota ferunt.
 Pinguis in tinnueras ciuitas crepitante liquore
 Oras diuiditur regnaq lata Ceres.
 Rursus in europam lecta est, Asiamq potentem
 Utroq phoebais Africa regna comis
 Herculeis cippis clausa est pontiq recessu
 Europa, hyrcanis fancebus, atq fractis
 Pontus ab occasu et tanois: gelidum aquor ab Arcto
 Sunt Aha fines: Oceanusq ruber.
 Herens ad validas foveis est porrecta columnas
 Africa, torrenti claudita tpa mari.

Quintuplici zona ut nimbosus cingitur aether:
 Sic torridum tellus cingitur alma plagis.
 Igne duae rufilo, et sterili sunt frigore mixte:
 Torrida sed media est: nix tegit alta duas.
 Fertur in aeriam sedem exhalatio duplex
 In terra manans, frigidusq locis
 In aera fumigata est species qua manat ab anteis
 Sed fluit a stagno, flumine, fonte vapor
 Eius sunt species nebulae, pluuiaq nixq
 Nubes, ros, suber, grando, pruina, gelu.
 Quae prior est volueri nebula exspiratio nube
 Quae non in liquidas luxida stillat aquas.
 Nix est et vacuus nebulis et nube squammy.
 Est ros concretus cana pruina gelu.
 Ros madidus vapor est tenuis labensq minutim.
 Est Glacies gelidus flante Aquilone liquor.
 Compacta Imbrifera sunt exsamenta vaporum
 Nubes, compressis ex quibus unda fluit.
 Est viscenta Imber madida compressio nubis
 Et lento pluuiaq unda. tenore cadens.
 Nix aqua contrita est gelidis ex nubibus orta.
 Contorta in globulos grando minas aqua est.
 In siccis manant naturis fulmina, flatu,
 fulgetra, tonitrus, furores, furbo, Not.
 Mobilis est sicca et gelida exhalatio Ventus.
 Nere qui spirat dicitur antra Lenis.
 Exoritur ventus strictis Encolpius isthmis
 flamina sed madido flant Apogaea Sole.
 Enephica veniunt collise nubis ab ictu.
 Exhydria a stagnis, fontibus atq mari
 Caecius Anxoram afflat: Euro laurus, et Euros
 flant et ab occiduo Libs, zephyrusq Coro.
 Trascius, et Boreas afflant et Apaxius vray
 In medio Anstro flant Afriens atq Notus.
 Porro alij, solvas nudant et flumina nectunt
 Ut Boreas, gelidas cafacit Anxer aquas.

Et sic incensos moderant rapidosque calores.

Ornithias spirans floribus ornata humum.

Iam Lelaps, Anaphyema, atque Thyella, Catagis

A tepido spirant aere sine solo.

Ingruit exca velox a parte Catagis.

Lelaps inferne Vergit ad alta Loca.

At Anaphyema a teluris prodit giatu.

Aeris a media sede Thyella venit.

In madida et crassa sunt nube tonitrua flatus

Impliciti, qui vi nubila densa tenent.

Spiritus ignitus fulgetra est atque cornicans

fulgure dum nubes rumpitur atra leni.

Sulphurea quoque adhuc fulgent fulmina factam.

Quae labens perit est flamma cornica Typhoe.

Materia est ambusta nemus quae rumpit opacum

Prester, et turres dicuntur, atque domos.

Tortus Elix, volois species sunt fulminis, Arges,

Sceptes, qui semper corpora dura quatit.

Est tonitans raptim qui candens emicat Arges.

Voluitur a gravida nube vibratus Elix.

Materiam volois volentibus contrahit atram.

fulmina praeterea Lena cadendo eripunt.

Segmenti picta est tris solaris imago

Vel lunaris, quae est edita nube vaga.

Aerea quodere alba est edita Lucis imago.

Directam speciem Virga per volueris habet.

Ignis collectus quis parit in aere fulgor.

Dicitur hic duplex, qui cadit, atque manet.

Qui cadit est velox enatus in aere fulgor.

fixus habet formam sideris antipali.

Complexus alae cernuntur in aere formae.

Scrobes, crinitae, dolia, tela, faces.

Itaque in occasu mundi visuntur et ortu

Australis plaga: sunt rata nulla tamen.

Flatus, ignis, aqua tellus quoque continet ortus.

Quodam subductos occulit ipsa viris.

Frugifera inclusos emittit terra vapores.

Et ferri glabras euomit Aethra granis.

Fons alius terrae gelidas, alius quoque tepentes,

Effervescentes continet alter aquas.

Prodit ab abruptis dinersus spiritus artus.

Efficit et tabidos, fatidicosque viros.

Efficit amenti effra noque timore propinquos

Unus, sed quidam spualida membra

Flatus congenitus terrae concubus in artus

Sedibus erumpens concutit arua ius.

Advena saepe etiam flatus cum terrumpit in fun

Terra ingenti di cum redit arua quae

Seismus in obliquum quatens epiclita

Erumpit aliquis flamina seismus

Bractea se recto saltant sursum atque deorsum

Quidam sub terra spumica sursum

Chapnatis tabida telluris angit giatu.

Reltes effringit corpora dura soli

Palnatis tremulus quod pelit vibrat in altis

Quae mouet obniyu concutit Otia

Myce fia rapido quatunt cum iuruntur ter

Stagni aliquis, fontis, fluminis edita

Nequoris undinomi sunt spumantis giatu

Conspicuum patet ostia, moxque

fluxus et exiit,ortex quoque, natus

Pontum etiam quodam tempore Luna

Hactenus ergo notos cecini, phaenomena, p

prosequar spe alias cetera dante

Bartholomaeus perdulcis.

Hos tenui versus cecinit perdulcis aene

Cum sopus in rosei vertice montis